

DOWLAD GOBOLEEDKA KOONFUR GALBEED SOOMAALIYA

**XEER- HOOSAADKA
GOLAHA WAKIILADA 2AAD EE DGKGS**

La ansixiyay 28 December 2021

TUSMADA XEERKA

EREY BIXIN:	v
CUTUBKA 1AAD: TILMAAMAHA GUUD EE GOLAHA WAKIILADA	1
Qodobka 1aad: Tilmaamaha Golaha Wakiilada.....	1
Qodobka 2aad: Awoodda iyo Waajibaadka Golaha Wakiilada	1
Qodobka 3aad: Dhaarta Xildhibaannada.....	2
Qodobka 4aad: Xilka Xubnaha Golaha Wakiilada	2
Qodobka 5aad: Xuquuqda Xubnaha Golaha	2
Qodobka 6aad: Waayidda Xubinnimada Golaha Wakiilada.....	3
Qodobka 7aad: Buuxinta Xubinnimada Golaha Wakiilada	4
Qodobka 8aad: Xasaanadda Xubnaha Golaha Wakiilada	4
CUTUBKA 2AAD: GUDDOONKA GOLAHA WAKIILADA	4
Qodobka 9aad: Guddoomiyaha Ku-meel-Gaarka ah ee Golaha	4
Qodobka 10aad: Qaabka Loo Dooranayo Guddoomiyaha Golaha iyo Labadiisa Ku-xigeen	5
Qodobka 11aad: Guddoonka iyo Xafiiska Habdhowrka.....	6
Qodobka 12aad: Xilka Guddoomiyaha Golaha Wakiilada	6
Qodobka 13aad: Xilka Guddoomiye Ku-Xigeenada.....	7
Qodobka 14aad: Xil Waayidda Guddoomiyaha Golaha iyo Labadiisa Ku-xigeen	7
Qodobka 15aad: Guddiga Arrimaha Golaha	8
Qodobka 16aad: Xilka Hab-dhowraha Golaha iyo Ku-xigeenadiisa	9
CUTUBKA 3AAD: KALFADHIYADA IYO FADHIYDA GOLAHA WAKIILADA	9
Qodobka 17aad: Kalfadhiyada Iyo Fadhiyada Golaha Wakiilada	9
Qodobka 18aad: Kalfadhiyada aan caadiga aheyn ee Golaha.....	10
Qodobka 19aad: Ajendaha	10
Qodobka 20aad: Sida ay isugu xigaan Hawlaha Golaha.....	10
Qodobka 21aad: Nidaamka Fadhiga Golaha.....	11
Qodobka 22aad: Guntanka (Quorum)	11
Qodobka 23aad: Noocyada Codeynta.....	12
Qodobka 24aad: Habka doodda iyo Anshaxa ee Xubnaha	12
Qodobka 25aad: Hadal jeedin	14

Qodobka 26aad: Xaadiridda Fadhiyada Golaha.....	14
Qodobka 27aad: Ka Doodista Hindise Xeer ama Mooshinka.....	15
Qodobka 28aad: Dhexgal Toosineed (Point of Order).....	15
Qodobka 29aad: Xaqa ay Xubinta u Leedahay Jawaab Celin.....	15
Qodobka 30aad: Hadal-jeedinta Wasiirada.....	16
Qodobka 31aad: Amniga Golaha Wakiilada.....	16
Qodobka 32aad: Keydinta & Xafidaada (Records) Kalfadhiyada Golaha.....	16
Qodobka 33aad: Lebiska iyo Haybadda Xildhibaanaka.....	17
Qodobka 34aad: Hab Dhaqanka Xubnaha Golaha Wakiilada.....	17
Qodobka 35aad: Adeegsiga Awoodda.....	18
Qodobka 36aad: Xil-Gudasho.....	18
Qodobka 37aad: Ilaalinta Heybadda iyo Sharafta Golaha.....	18
Qodobka 38aad: Ilaalinta Xogaha Sirta Ah.....	18
Qodobka 39aad: Ka Fogaanshaha Abuuridda Colaad Dadweyne.....	18
Qodobka 40aad: Daahfurnaanta Fadhiyada Golaha.....	19
Qodobka 41aad: Dadka Aan Xubnaha ka Ahayn Golaha ee Loo Oggolaadey Dhageysiga Fadhiga.....	19
Qodobka 42aad: Anshaxmarinta Mudanayaasha.....	19
Qodobka 43aad: Ka Joojinta Fadhiyada.....	20
Qodobka 44aad: Digniin Afeed.....	20
Qodobka 45aad: Digniin Qoraaleed.....	20
Qodobka 46aad: Ka joojinta Dooda.....	21
Qodobka 47aad: Ka Saarista Madasha.....	21
Qodobka 48aad: Ka Joojinta Fadhiyada.....	21
Qodobka 49aad: Ka Doodidda iyo Go'aan ka Gaarista Xubinnimada Mudanaha.....	21
Qodobka 50aad: Xushmadda Istaagga Golaha Wakiilada.....	21
CUTUBKA 4AAD: HABRAACA XEERARKA.....	22
Qodobka 51aad: Curinta Hindise Xeerka.....	22
Qodobka 52aad: Hor-tabinta Soo Bandhigidda Hindise Xeer.....	22
Qodobka 53aad: Soo Bandhiggida iyo Aqrinta Hindise Xeer qabyo ah.....	22
Qodobka 54aad: Aqrinta Hindise Xeer.....	22

Qodobka 55aad: U-gudbinta Hindise Xeerka Guddiga U Xilsaaraan	23
Qodobka 56aad: Soo-Celinta Warbixinta Hindise Xeerka ee Heerka labaad iyo U-Gudbinta Guddiga.....	23
Qodobka 57aad: Wax-ka-beddelidda Hindise Xeerka ee Xiliga Warbixinta Guddiga	23
Qodobka 58aad: Habka Dooda Wax-Ka-Beddelidda Hindise Xeer	24
Qodobka 59aad: Soo-Jeedinta (Motion) Gabagabada Heerka Warbixinta	24
Qodobka 60aad: Hubinta & Ansixinta Hidise-Xeerka.....	25
Qodobka 61aad: Hindise Xeer Sugaya Saxiixa Madaxweynaha	25
Qodobka 62aad: Hindise Xeerka La Diiday	26
Qodobka 63aad: Dhaqan-Gelidda Xeerarka	26
Qodobka 64aad: Durid Xeer	26
Qodobka 65aad: Dib U Eegista & Ka Warbixinta Qoraalada Xeerarka Qabyada Ah	26
CUTUBKA 5AAD: GUDDIYADA GOLAHA	27
Qodobka 66aad: Xeerarka Guud Ee Guddiyada	27
Qodobka 67aad: Waajibaadka Guddiyada Golaha.....	28
Qodobka 68aad: Doorashada Xubnaha Guddiga Joogtada Ah	29
Qodobka 69aad: Waajibaadka Shaqo ee Guddiga Joogtada ah.....	29
Qodobka 70aad: Shuruudaha lagu Lumin karo Xubinnimada Guddiga Joogtada ah.....	30
Qodobka 71aad: Guddoonka Guddiyada	30
Qodobka 72aad: Guddi Hoosaadyada	30
Qodobka 73aad: Qorsheyaasha Shaqo ee Guddiga.....	31
Qodobka 74aad: Hawl-wadeenadda Guddiyada	32
Qodobka 75aad: Qoraalada Guddiga	32
Qodobka 76aad: Kulamada Guddiyada.....	32
Qodobka 77aad: Kulamada Khaaska ah iyo Kuwa Guud	33
Qodobka 78aad: Ajendaha Kulamada Guddiyada	34
Qodobka 79aad: Soo Xaadirista Kulamada Guddiyada	34
Qodobka 80aad: Habka Kulamada Guddiyada	34
Qodobka 81aad: Guntanka Guddiyada	35
Qodobka 82aad: Codeynta Guddiyada.....	35
Qodobka 83aad: Dhageysiga Dadweynaha.....	36

Qodobka 84aad: Guddiyada Golaha Wakiilada DGKGS	36
CUTUBKA 6AAD: HABRAACA MIISAANIYADA & XISAAB XIRKA	39
Qodobka 85aad: Habraaca lagu Ansixinayo Miisaaniyadda.....	39
Qodobka 86aad: Habka loo Ansixiyo Xisaab Xirka Miisaaniyadda.....	40
CUTUBKA 7AAD: GOLAHA & XUKUUMADA.....	40
Qodobka 87aad: Kalsooni-Siinta Xukuumadda	40
Qodobka 88aad: Dhaarta Golaha Wasiirada	41
Qodobka 89aad: U Yeeridda Madaxweynaha iyo Wasiiradda.....	41
Qodobka 90aad: Codka Kalsooni Kala Noqoshada Xukuumadda.....	41
Qodobka 91aad: Diidmada Kalsooni Kala noqosho	42
Qodobka 92aad: Kor-Joogteynta Guddiyada Golaha.....	42
Qodobka 93aad: Xiriirka Guddiyada iyo Xukuumadda.....	42
Qodobka 94aad: Barnaamijyada Shaqo ee Wasaaradaha & Guddiyadda	43
Qodobka 95aad: Xog Raadinta Guddiga.....	43
Qodobka 96aad: Baaritaannada uu Sameeyo Guddigu	44
Qodobka 97aad: Warbixinta Guddiga ee Arrimaha La Baaray.....	44
Qodobka 98aad: Su'aal-Wadareedka (Interpellation)	45
Qodobka 99aad: Su'aal Oraaheed oo Xukuumadda Looga Codsanayo Jawaab Oraah ah.....	46
Qodobka 100aad: Su'aasha Xukuumadda Looga Codsanayo Jawaab Qoraal ah.....	46
Qodobka 101aad: Hadal-jeedinta Wasiirada.....	47
CUTUBKA 8AAD: MADAXWEYNAHA.....	47
Qodobka 102aad: Doorashada Madaxweynaha	47
Qodobka 103aad: Dhaarta Madaxweynaha KG	47
Qodobka 104aad: Bannaanaanta Xilka Madaxweynaha	47
Qodobka 106aad: Imaanshaha Madaxweynaha ee Kalfadhiyada Golaha	48
CUTUBKA 9AAD: QODOBADA GUUD	48
Qodobka 107aad: Habraaca Dhaqaalaha Golaha Wakiilada.....	48
Qodobka 108aad: Habraaca Doorashada Aqalka Sare.....	48
Qodobka 109aad: Xoghayaha Guud ee Golaha	49
Qodobka 110aad: Hawl-wadeenadda Golaha Wakiilada	50
Qodobka 111aad: Xeer-hoosaadka Golaha Wakiilada DGKGS	50

EREY BIXIN:

Ansixin: Waxaa loo la jeedaa ayidaadda uu ayido Wasiirku, Miisaaniyadda ku diyaarsan walaxkharasheedka qaab wafaqsan qoondo Miisaaniyadeedka uu Golaha sharci dajintu sameeyey.

Aqrinta: Waxaa loola jeedaa habraaca caadiga ah ay maraan xeerarka marka la hor keeno Golaha.

Aqlabiyad Buuxda (Absolute Majority): Waxaa loola jeedaa codka lagu ansixiyo kalabarow- bar iyo hal tirada guud ee xubnaha guud ee Golaha Wakiiladda KG.

Aqlabiyad Fudud (Simple Majority): Waxaa loola jeedaa codka lagu ansixiyo hal-dheeri, tiradakoormarka ee ugu yar.

Cod bixiyayaasha: Waxaa loola jeedaa dhammaan muwaadiniintakoonfur galbeed oo sharciyaan xaq u leh inay codeeyaan.

Codka kalsooni kala noqoshada: Waxaa loola jeedaa kalsooni kala noqoshada Wasiir ama Golaha Wasiirada in ay sii wataan waajibaadkooda.

Dastuurka: Waxaa loola jeedaa xeerka ugu sarreeya dalka oo ay dowladdu ku shaqeyso.

Deegaan doorasho: Waxaa loola jeedaa Aag juqraafi ah oo laga soo doorto Xubinta Golaha ka tirsan.

Dhageysiga Dadweynaha: Waxaa loola jeedaa ka qayb galka dadweynaha xilliga geedisocodka Sharuucda, kormeerka iyo shaqooyinka kale ee guddiyadda golaha.

Dhexgal-toosineed (Point of Order): Waxaa loola jeedaa Su'aalaha xubin waydiisoguddoomiyaha waa haddii ay tahay in dooda shirku waafaqsan yahay xeer hoosaadka.

Dhismaha Golaha: Fadhiga Goluhu ku shiro.

Dood: Waxaa loola jeedaa dooda rasmiga ah ee xubnaha Golaha muddada fadhiyada golahafuran yihiin, ayna fursad u helayaan inay ra'yigooda ka muujiyaan arrin kasta oo la hor keeno Golaha.

Doorashada: Waxaa loola jeedaa habka ay xildhibaannada u doortaan guddoonka Golaha iyo Madaxweynaha.

Fadhiga Golaha: Kulanka Guud ee Golaha Wakiillada.

Faqrad: Waxaa loola jeedaa qeyb si gaar ah loo siiyay lambar oo ka mid ah faracyada qodob.

Fasaxa Golaha: Waxaa loola jeedaa mudada fasaxa ee u dhexeysa kalfadhiyadda Golaha.

Garsoorka: Waxaa loola jeedaa laanta Garsoorka ee Dowladda ee masuulka ka ah, maxkamadaha, iyo maamulka caddaaladda.

Golaha/Goluhu: Golaha Xeerdejinta/Golaha Wakiilladda/Baarlamaanka

Guddi: Waxaa loola jeedaa koox ka tirsan xubnaha Golaha, badanaa laga soo doortodeegaan doorasho kala duwan, kuwaas oo si rasmi ah loogu xilsaaray inay ka doodaan kana warbixiyaan xeerarka qabyo-qoraalka ah iyo arrimaha kale ee loo gudbiyo.

Guddoomiyaha Golaha: Waxaa loola jeedaa guddoomiyaha Golaha, oo uu soo doorto Golaha Wakiiladda.

Guddoomiye –Waxaa loola jeedaa shir-guddoomiyaha kulanka guddiga.

Guddoomiye-ku-xigeenka: Waxaa loola jeedaa Xubin Golaha ka mid ah, oo loo doortay si u caawiyo Guddoomiyaha Golaha iyo in uu noqdo guddoomiye marka uu Guddoomiyuhu maqan yahay.

Guddoon/Guddoonka: Guddoomiyaha & labadiisa ku xigeen.

Guntan /Koorom: waxaa loola jeedada tirada uu ku furmi karo kulanka

Hab-dhowre: waxaa loola jeedaa nidaamiyaha Golaha, wuxuuna mas’uul ka yahay hantidada iyo nidaaminta Golaha

Hannaanka xeer-dejinta: Waxaa loola jeedaa habraaca loo maro xeer sameynta Golaha.

Hawl-wadeen Guddi: Waxaa loola jeedaa xubin ka mid ah hawl-wadeennada Golaha ee loo magacaabay inuu noqdo Xoghaynta Guddiga.

Hawl-wadeen: waxaa loola jeedaa shaqaalaha Xirfada leh ee Golaha

Hoolka fadhiga Golaha: Waxaa loola jeedaa Hoolka xubnaha Golaha Wakiiladu kuyeeshaan fadhiyadda rasmiga ah ee Golaha.

Kalfadhi: Wadar kulameedyo Goluhu yeesho sanadkiiba laba jeer

Kharashka Mashaariicda: waxaa loola jeedaa kharashka lagu bixiyo iibka iyo dayactirkahantida joogtada ah, oo ay ku jiraan kharashyada ay ka mid yihiin kuwa tababarada iyo adeegyada latalinta.

Kulanka Golaha: Kulanka guud ee Goluhu yeesho.

Laamaha Dawladda: Waxaa loola jeedaa laamaha Fulinta, Garsoorka iyo Sharci dejinta heerdowlad goboleed.

Maalin Shaqo: Maalmaha ay Dowladda Soomaaliyeed u calaamadeysay in la shaqeeyo oo Golaha Wakiiladuna u ah maalmo shaqo.

Maxkamadda Dastuurka: Waxaa loola jeedaa Maxkamadda ugu saraysa ee Dawladda, oowax ka qabato arrimaha la xiriira Dastuurka. Dhammaan xeerarka waxaa tafsiiyiya Maxkamadda Dastuuriga ah si loo hubiyo in aysan waafaqsaneyn Dastuurka.

Qabyoqoraal: waxaa loola jeedaa xeer qabyo ah oo Golaha horyaala kana soo gudbayXukuumada ama laga curiyay Golaha

Qodob: waxaa loola jeedaa nuqdo si gaar ah loogu qeexay Xeer

Qoondayn: waxaa loo la jeedaa amar kasta oo uu Golaha sharci dajintu ku amrayo in lacaglaga bixiyo Miisaniyadda duduubka ah.

Saacad Shaqo: Saacadaha shaqada ee Goluhu u go'aansaday inuu shaqeeyo, sida ku cad Xeer-Hoosaadkaan.

Soo jeedin (Mooshin): Waxaa loola jeedaa soo jeedin ay soo jeediyaan xubino ka tirsan Golaha Wakiiladda si looga doodo arin.

Wasiir: Waxa loola jeedaa Xubin ka tirsan laanta Fulinta oo inta badan mas'uul ka ahwasaarada dowladda.

Xafiis dawladeed: axaa loo la jeedaa xafiis kasta oo ka mid ah Dowladda ama Hay'addeed.

Xafiiska deegaan doorashadda: Waxaa loola jeedaa Xafiiska Xubnaha Golaha ay kuleeyihiin deegaan doorashadooda.

Xafiiska Guddoonka: Guddoonka & Habdhowrayaasha Golaha.

Xeer: Waxaa loola jeedaa xeer ka soo baxay Golaha, i.e tusaale xeer golahu ansixiyay, madaxeynuhu saxiixay, laguna daabacay faafinta rasmiga ah.

Xeer-hoosaad: Waxa loola jeedaa Xeer u gaar ah Golaha Wakiiladda KG oo habaynaya sida Goluhu u gudanayo xilkiisa iyo awoodaha Dastuurka iyo Xeerarku u jideeyeen.

Xiritaanka fadhiga: Waxaa loola jeedaa Xiritaanka fadhiga ama kalfadhiga Golaha ama midka mid ah guddiyadiisa.

Xoghayaha Golaha: Waxa loola jeedaa Xoghayaha guud ee Golaha.

Xubin Golaha (Xildhibaan): Waxaa loola jeedaa Xubin ka tirsan Golaha Wakiiladda.

Xubin/ Xubnaha: Xubnaha Golaha Wakiiladda.

Xukuumadda: Waxaa loola jeedaa Madaxweynaha iyo xubnaha kale ee Golaha fulinta.

CUTUBKA 1AAD: TILMAAMAHA GUUD EE GOLAHA WAKIILADA

Qodobka 1aad

Tilmaamaha Golaha Wakiilada

1. Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya waa wakiilada shacabka Soomaaliyeed ee ku nool dhulka Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed, waana awoodda ugu sareysa ee Xeer-dejinta Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya.
2. Golaha Wakiilada wuxuu ka kooban yahay **95** (Sagaashan iyo Shan) xubnood sida ku xusan Qod. 37aad Farq. 2aad ee Dastuurka Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya.
3. Afka loo isticmaalayo shaqada iyo doodaha Golaha waa Af Soomaali Maay/Maxaatiri, sida ku xusan Qod 5aad Farq. 1aad ee Dastuurka DGKGS.
4. Xarunta Golaha Wakiilada waa magaalada Baraawe ee caasimadda u ah Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya.
5. Golaha Wakiilada iyo Guddiyadiisa waxay fadhiyadooda ku qabsan karaan Hoolka Baarlamaanka magaalada Baydhabo ee xarunta KMG ah tan iyo inta si rasmi ah loogu guurayo caasimadda DGKGS.
6. Muddo Xileedka Golaha Wakiilada waa 4 Sano (Afar Sano) oo laga bilaabo Maalinta la dhaariyo xildhibaanada.

Qodobka 2aad

Awoodda iyo Waajibaadka Golaha Wakiilada

Sida ku cad Qod. 40aad ee Dastuurka DGKGS, Waajibaadka Golaha way kala yihiin:-

1. Doorashada Guddoomiyaha Golaha Wakiilada iyo Ku-xigeenadiisa (1aad iyo 2aad)
2. Dejinta, hubinta, dhowrista Xeerarka Dowlad Goboleedka iyo laxisaabtanka Xukuumadda iyo Hey'adaheeda.
3. Dejinta iyo wax ka beddelka Xeer Hoosaadka Golaha iyo ansixintiisa.
4. Ansixinta ama diidista miisaaniyad sanadeedka iyo xisaab xirkeeda.
5. Ansixinta iyo Kalsooni siinta, ama diidmada Golaha Wasiirada.
6. La xisaabtanka iyo u kuurgelidda Hay'adaha Dowladda si loo hubiyo fulinta Xeerarka.
7. U kuur-gelidda dhaqan gelinta iyo Wax ka beddelida Dastuurka.
8. Ansaxinta ama diidista heshiisyada caalamiga ah iyo heshiisyada kale ee Dowlad Goboleedka u keenayo culeys maaliyadeed, taasoo Wasaarad ama Xukuumaddu la gasho dowlad kale ama shirkado caalami ah ama shirkado Gudaha ah.
9. Ansixinta ama diidista mashruuc Xeer ee ay soo gudbiso Xukuumadda, ama ay keenaan Mudanayaal Golaha ka tirsan.
10. Jideynta canshuuraha, awoodaha iyo talaabooyinka kale ee kor loogu qaadayo dakhliga.

11. U-yeerida, xubnaha Golaha Wasiirada, iyo Guddoomiyayaasha Guddiyada iyo Xafiisyada madaxbanaan.
12. Ansixinta ama diidmada Madaxda Hay'addaha Dowladda ee madaxabanaan iyo guddiyada sida :-
 - a. Xeer- ilaalinta Guud
 - b. Hanti dhowrka Guud
 - c. Hay'adda Shaqaalaha Dowladda
 - d. Guddiga adeegga garsoorka
13. Doorashada Madaxweynaha DGKGS si waafaqsan Qod. 45aad Farq. 1aad ee Dastuurka DGKGS.
14. Xilka qaadista Madaxweynaha si waafaqsan Qod 51aad Far. 5aad ee Dastuurka DGKGS.
15. Ogolaanshaha ama diidista Xaaladda Deg-degga ah (State of Emergency) kadib marka ay xukuumaddu soo jeediso.

Qodobka 3aad

Dhaarta Xildhibaanada

Xubin kasta oo ka mid ah Xildhibaanada Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya ka hor intuusan/inteysan qaban xilka wuxuu marayaa ama waxay mareysaa dhaarta hoos ku qoran:

“Waxaa igu Wallaahi ah, igu Billaahi ah, igu Tallaahi ah oo aan magaca Ilaahey ugu dhaaranayaa inaan xilkeyga u guto si daacad ah oo ay ku jirto danta dalka, dadka iyo diinta, dhowrana Dastuurka Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed, kan Qaranka iyo Shuruuca kale ee Dalka u yaala”.

Qodobka 4aad

Xilka Xubnaha Golaha Wakiilada

1. Xubin kasta oo ka mid ah Golaha Wakiilada marka ay xilkeeda gudaneyso waa in ay ku shaqaysaa sida ay danta guud ee Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed ku jirto.
2. Iyada oo oofinaysa waajibaadka ku cad Farq. 1aad ee qodobkan, xubin kasta oo ka mid ah Golaha Xeer-dejinta Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed xil gaar ah ayaa ka saaran metelaada deegaanka ay ka soo jeedo, iyadoon loo eegin siyaasad iyo taageerid xisbiyo kale.
3. Waxaa haboon in xildhibaan kasta oo xubin ka ah Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed soomaaliya lagala tashto danaha deegaanka laga soo doortay.

Qodobka 5aad

Xuquuqda Xubnaha Golaha

1. Mudanuhu wuxuu xaq u leeyahay:-
 - a. Warqadda aqoonsiga ee Xildhibaananimada
 - b. In uu helo Baasaboorka Diblomaasiga

- c. In loo cusbooneysiyo Baasaboorka Diblomaasiga iyo Kaarka Aqoonsiga markuu ka dhaco.
2. Mudanaha lama baari karo Korkiisa, Hoygiisa, Xafiiskiisa iyo Gaadiidka uu markaas wato, haddii aanu fal denbiyeed culus faraha kula jirin.
3. Mudane kasta waa inuu yeesho fayl u gaar ah.
4. Mudanuhu wuxuu xaq u leeyahay inuu helo:
- a. Gunno Xileed (bille ah)
 - b. Gunno Deegan
 - c. Gunno Fadhi
 - d. Gunno Guri
 - e. Gunno Gaadiid
 - f. Sugidda Amnigiisa
 - g. Sahay Safar
 - h. Gunno Daryeel Caafimaad, Daaweeynta Xildhibaanada iyo xubnaha Qoyska (Xaaskiisa/Odaygeeda iyo Caruurtooda) waxaana damaanad qaadeysa DGKGS
 - i. Muddada Haweenka Xildhibaanada ah ay ku jiraan fasaxa dhalmda waxay xaq u leeyihiin in la gaarsiiyo Document-tiga la xiriira hawlaha Golaha iyo go'aannada uu gaaro fadhiyada caadiga iyo kuwa aan caadiga ahayn bishii hal mar.
 - j. Wixii la xiriira fasaxa dhalmda iyo mudadiisa waxaa la waafajinayaa shuruucda Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya.
5. Faah-faahinta iyo qadarka gunnooyinkaas waxaa lagu qeexayaa go'aan gaar ah oo Golayaashu isku waafaqaan.
6. Wixii xaquuq ah ee ka maqnaada Xildhibaanadda muddada ay xilka hayeen, waxaa waajib ku ah xukuumad kasta oo timaada in ay bixiso xaquuqda uu muteystay oo buuxda.
7. Mudanaha laga qaaday xasaanadda wuxuu haysanayaa gurigii iyo gaadiidkii dowladda, wuxuuna qaadanayaa gunnooyinkiisa oo dhan marka laga reebo gunnada fadhiga, kamana qeyb-gelayo fadhiyada Golaha mana yeelanayo cod ilaa iyo inta maxkamaddu arrintiisa ka gaarayso xukun kama danbeys ah.
8. Haddii mudanaha la eedeeyey lagu waayo danbigii wuxuu xaq u yeelanayaa in la siiyo dhammaan xuquuqdii ka baaqatay.
9. Mudanuhu wuxuu xaq u leeyahay inuu helo hal koobbi(Copy) Xeer kasta oo Goluhu ansixiyo.

Qodobka 6aad

Waayidda Xubinnimada Golaha Wakiilada

Xubinnimada Golaha waxaa lagu waayi karaa sida soo socota:-

- 1. Xubinta oo geeriyoota
- 2. Xubinta oo istigaaalad u gudbisa Golaha, lagana ogolaado
- 3. Ka maqnaasho Golaha (2) kalfadhi oo isku xiga idin la'aan

4. Haddii ay xubintu aqbasho xil dawladeed oo aan Wasiir/W. ku xigeen, ama Wasiiru-Dowlo ka ahayn
5. In uu ku xadgudbo Shareecada Islaamka, Dastuurka DGKGS iyo Xeer-hoosaadka Golaha Wakiilada si bareer ah.
6. Haddii uu dembi galo isla markaana Xafiiska Xeer ilaalinta soo eedeeyso ayna soo jeediso in xildhibaan ka xasaanadda iyo xilkaba laga qaado, kadibna ay xubnaha Goluhu ku ansixiyaan cod hal dheeri ah, tirada kooramka fadhida.
7. Xil gudasho la'aan joogto ah sida:-
 - a. Xiskiisa oo wax dhinman (Waali toos ah oo loo baahan yahay inay soo cadeeyaan guddi takhaatiir ah oo la aqoonsan yahay).
 - b. Caafimaad daro joogto ah ama awood beelid uusan xilka la gudan karin, taas oo ay soo cadeynayaan guddi takhaatiir ah oo la aqoonsan yahay
 - c. Xukun Ciqaabeed kama danbeys ah
8. Haddii ay maxkamad ku cadayso la shaqeynta Ururada argagixisada iyo wax kasta oo kasoo horjeeda jiritaanka iyo midnimada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya.

Qodobka 7aad

Buuxinta Xubinnimada Golaha Wakiilada

Haddii ay bannaanaato jago xubin ka mid ah Golaha Wakiilada waxaa loo soo buuxinayaa si waafaqsan habraacii lagu soo xulay xubnaha Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya.

Qodobka 8aad

Xasaanadda Xubnaha Golaha Wakiilada

1. Xubnaha Golaha Wakiilada waxa ay leeyihiin xasaanad, inta ay gudanayaan waajibaadkooda dastuuriga, sida ku xusan qodobka 43aad ee Dastuurka.
2. Markii Xildhibaan laga qaadayo xasaanada waa in ay xubnaha Goluhu ku ansixiyaan cod hal dheeri ah, tirada kooramka fadhida.

CUTUBKA 2AAD: GUDDOONKA GOLAHA WAKIILADA

Qodobka 9aad

Guddoomiyaha Ku-meel-Gaarka ah ee Golaha

Fadhiga ugu horreeya ee Golaha, inta laga dooranaayo Guddoomiyaha Golaha Wakiilada iyo labadiisa ku-xigeen ee rasmiga ah, waxaa si ku-meel-gaar ah u sii guddoominaya xildhibaan ka mid ah xubnaha Golaha Wakiilada.

Qodobka 10aad

Qaabka Loo Dooranayo Guddoomiyaha Golaha iyo Labadiisa Ku-xigeen

1. Xildhibaanaka ugu da'da weyn Golaha Wakiilada ayaa shir guddoominaya doorashada Guddoomiyaha iyo labadiisa ku-xigeen.
2. Musharaxiinta doonaysa in loo doorto xilka Guddoomiyaha iyo Guddoomiye ku-xigeenada Golaha waa in ay yahiin xubno ka tirsan Golaha Wakiilada Koonfur Galbeed.
3. Guddoomiyaha iyo ku-xigeenadiisa waxaa cod qarsoodi ah oo aqlabiyad ah ku dooranaya xubnaha Golaha Wakiilada.
4. Marka ay banaanaato jagada Guddoomiyaha, xilka waxaa sii wadaya ku-xigeennada, Goluhuna shaqo kale ma qaban karo illaa uu doorto Guddoomiye, taasoo ku dhaceyso 30 maalmood gudahood haddii Kal-fadhiga furan yahay. Haddii kal-fadhiga xiran yahay, fadhiga ugu horeeya ee kal-fadhiga xiga ayaa lagu dooranayaa.
5. Musharax kasta waa in uu soo gudbiyaa qoraal muujinaaya rabitaankiisa, oo ay la socdaan labo sawir iyo taariikh nololeedkiisa/nololeedkeeda (C.V).
6. Murashax kasta wuxuu qoraalkiisa ku soo qeexayaa jagada uu u tartamayo haddii ay tahay tan Guddoomiyaha ama tan ku-xigeenada (1aad & 2aad).
7. Xildhibaan kasta warqada uu ku soo codeeyo wuxuu ku ridayaa sanduuq marka hore faaruq ah, dushana ka jeexan, gudihiisana uu muuqdo.
8. Codayntu waxay noqonaysaa ilaa seddex (3) wareeg:
 - a. Wareega koowaad murashaxii hela codadka aqlabiyadda tirada guud xubnaha Golaha Wakiilada ayaa ku guuleysanayo doorashada. Haddii la waayo musharax hela tiradaas waxaa loo gudbayaa wareega labaad.
 - b. Wareega labaad waxaa ka qeyb galaya afarta musharax ee hela tirada codadka ugu badan ee wareega koowaad. Haddii ay jiraan musharixiin helay cod is la eg oo barbar- dhac ah, waa kawada qayb galayaan wareega labaad, oo tirada tartamayaasha ayaa kordhaysa. Musharixii ku guulaysta codadka aqlabiyadda tirada guud xubnaha Golaha Wakiilada ayaa ku guuleysanayo doorashada. Haddii la waayo waxaa loo gudbayaa wareega saddexaad.
 - c. Wareega saddexaad waxaa ka qeybgalaya labada musharax ee ugu cododka badan wareega labaad. Haddii uu jiro musharax saddexaad oo heley tiro la siman mid ka mid ah labada musharax ee isku soo haray, wuxuu isaguna/iyaduna ka qeyb galayaa/galaysaa wareega saddexaad, waxaana doorashada ku guulaysanaya musharixii hela cod hal dheeri ah ee tirada xubnaha codeeyay.
 - d. Haddii ay dhacdo in wareega 1-aad ka dib ay isku soo haraan labo musharax oo kaliya, sababtuna ay tahay tanaasul ay ka tanaasuleen tartanka musharaxiinta kale, waxaa si toos ah loogu gudbayaa wareega saddexaad ee ku xusan xarafka (C) ee isla qodobkaan, waxaana markaa meesha ka baxay wereegii labaad ee ku xusnaa xarafka (B) ee isla qodobkani. Labada murashax ee isku soo haray

waxay ku kala guuleysanayaan cod hal dheeri ah ee tirada xubnaha codeeyay. markay codeyntu dhammaato wuxuu Guddoomiyaha KMG furayaa sanaadiiqda Codeynta, waxaana la tirinayaa codadka, kadibna Guddoomiyaha KMG ayaa ku dhawaaqaya ciddii ku guuleysatay jagada Guddoomiyaha Golaha.

9. Ka hor inta aanu xafiiska la wareegin, Guddoomiyuhu waa in uu ka tago xilka uu ka hayo xukuumadda, waana in uu shaqadiisa u guto si dhexdhexaad ah.
10. Doorashooyinka Guddoomiye ku-xigeenada, waxaa la waafajinayaa habraaca doorashada Guddoomiyaha.

Qodobka 11aad

Guddoonka iyo Xafiiska Habdhowrka

1. Xafiiska Guddoonka wuxuu ka kooban yahay:
 - a. Guddoomiyaha Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya.
 - b. Guddoomiye Ku-xigeenka Koowaad.
 - c. Guddoomiye Ku-xigeenka Labaad.
2. Xafiiska Habdhowrka wuxuu ka kooban yahay:
 - a. Habdhowrka
 - b. Labadiisa ku-xigeen
3. Habdhowrka iyo ku xigeenadiisa waa in ay yihiin xubno ka tirsan Golaha Wakiilada waxaana soo magacaabaya Guddoomiyaha isagoo la tashanaya ku-xigeenadiisa, kadibna waxaa ansixinaaya Golaha Wakiilada oo ku meel marinaaya cod hal dheeri tirada xubnaha Golaha oo gacan taag ah, waxaana xilka ka qaadi kara isla Golaha oo ku meelmarinaaya cod hal dheeri ah ka dib markii ay mooshin ka keenaan boqolkiiba labaatn iyo shan (25%) ee xubnaha Golaha. oo u dhiganta labaatn iyo afar (24) Xubnood.

Qodobka 12aad

Xilka Guddoomiyaha Golaha Wakiilada

Waajibaadka Guddoomiyaha Golaha Wakiilada:

1. Wuxuu mas'uul ka yahay fulinta iyo dhowrista Xeer-Hoosaadka, ilaalinta nidaamka Golaha. Wuxuuna ilaalinayaa habsami u socodka hawlaha Golaha sida Xeer-dejinta, maamulka iyo hab-maamuuska.
 2. Wuxuu furayaa, xirayaa fadhiyada, wuxuuna sheegayaa saacadaha, barnamijka iyo ajandaha fadhiga soo socda oo af ahaan ama qoraal ahaan lagu wargalinayo Golaha Wakiilada DGKG.
 3. Wuxuu hogaaminayaa shirarka Golaha Wakiilada, wuxuuna masuul ka yahay fulinta iyo ku dhaqanka Xeer-hoosaadka, ilaalinta nidaamka Golaha iyo habsami u socodka hawlaha Golaha oo dhan.
 4. Wuxuu hadalka u qeybiyaa mudanayaasha, wuxuuna hoggaamiyaa doodaha.
- Guddoomiyuhu wuxuu sidoo kale soo jeedinayaa su'aalaha wuxuuna nidaaminayaa habka codeynta isagoo ugu dambeyntiina ku dhawaaqa natiijada.

5. Wuxuu kormeerayaa shaqada Golaha iyo howl maalmeedka ay qabtaan Xoghayaha Guud iyo habdhowreyaasha.
6. Wuxuu metelaa, kuna hadlaa magaca Golaha Wakiilada.
7. Wuxuu xiriiriyaa Golaha Wakiilada iyo Baarlamaanka Federaalka iyo Baarlamaanada kale.
8. Wuxuu saxiixaa heshiisyada caalamiga ah ee Goluhu la galayo baarlamaano kale. Sidoo kale Gudoomiyuhu wuxuu saxiixaa go'aamada Golaha iyo waraaqaha kale ee rasmiga ah
9. Gudoomiyuhu wuxuu dhaariyaa Xoghayaha Guud ee Golaha, ku xigeenkiisa iyo lataliyeyaasha.
10. Gudoomiyuhu wuxuu ahaanayaa mid dhexdhexaad u ah mudanayaasha marka laga reebo xaaladda codkiisa loo baahdo
11. Wuxuu magacaabi karaa Lataliyayaal
12. Wuxuu magacabaa Guddiyo Baarlamaan ka hawl gala dalka gudihisa iyo dibadiisa marka uu la tashado Guddoomiye ku xigeennada.
13. Guddoomiyaha Goluhu waa siihayaha xilka Madaxweynaha marka Madaxweynaha iyo ku xigeenkiisa ay ka maqan yihiin meel ka baxsan deegaanada DGKGS.

Qodobka 13aad

Xilka Guddoomiye Ku-Xigeenada

1. Guddoomiyaha Goluhu markuu maqan yahay ama uuna qaban karin xilkiisa sabab kasta ha ahaatee waxaa dhammaan howshiisa fulinaya Guddoomiye Ku-xigeenka 1aad, hadduu isna maqnaado waxaa xilka Guddoominta la wareegaya Gudoomiye ku-xigeenka 2aad ee Golaha Wakiilada.
2. Guddoomiye Ku-xigeenadu waxay qabtaan oo kale xil kasta oo uu Guddoomiyaha Golaha Wakiilada u igmado.
3. Guddoomiye Ku-xigeenada waxay si joogto ah uga caawinayaan Guddoomiyaha Hawlaha Golaha Wakiilada.
4. Haddii Guddoomiyuhu dhinto, is-casilo ama xilka laga qaado Guddoomiye ku xigeenka 1aad ayaa si ku-meel gaar ah u qabanaya xilka Guddoomiyaha inta laga dooranayo Guddoomiye Cusub.
5. Haddii Guddoonkuba wada maqan yihiin waxaa shaqada sii wadaya Guddoomiyaha Guddiga Dastuurka.

Qodobka 14aad

Xil Waayidda Guddoomiyaha Golaha iyo Labadiisa Ku-xigeen

1. Guddoomiyaha Golaha iyo labadiisa ku-xigeen waxay xilka ku waayi karaan arrimaha soo socda:
 - d. Geeri
 - e. Istiqaalo qoraal ah oo uu usoo gudbiyay Golaha ama mid oraah ah oo uu kasii daayey warbaahinta.
 - f. Xil gudasho la'aan joogta ah
 - g. Dhimirkiisa oo wax u dhiman (Waali), taasoo loo baahan yahay inay soo caddeeyaan guddi takhaatiir ah oo la aqoonsan yahay laguna kalsoon yahay.

- h. Caafimaad darro joogta ah ama awood beelid uusan xilka la gudan karin, taasoo loo baahan yahay inay soo caddeeyaan guddi takhaatiir ah oo la aqoonsan yahay, laguna kalsoon yahay.
 - i. Mar walba oo ay muddadu ka dhammaato.
 - j. Xukun kama dambeys ah ay ku riday maxkamad awood u leh oo uu ku mutaysanaayo xabsi aan ka yarayn lix Bilood (6).
2. Mooshin xil kaqaadis ee ku saabsan xubin kasta oo ka mid ah guddoonka Golaha, kuna salaysan asbaabaha ku xusan faqradda 1aad, xarfaheeda (a,b,c,d,e,f,g.), waxaa keeni kara xildhibaanada tiradoodu ka yarayn seddax meelood meel (1/3) tirada guud ee Golaha Wakiilada. Codka xil ka qaadista wuxuu ku ansaxayaa aqlabiyad seddax meelood laba meel (2/3) ee xubnaha guud ee Golaha Wakiilada.
 3. Soojeedin mooshin xil kaqaadis ee ku aaddan Guddoomiyaha/Ku-xigeennadiisa waa inuu ahaadaa mid sababeysan oo ku saleysan Xeerka.
 4. Mooshinka xil kaqaadista waxaa laga doodayaa loona codeynayaa (10) cisho oo maalin shaqo ah gudahood, laga bilaabo taariikhda mooshinka la keenay Golaha.
 5. Haddii Guddoomiyaha ama mid ka mid ah ku-xigeennadiisa ay soo wajahdo mooshin xilkaqaadis ah waxaa la marayaa talaabooyinkan soo socda:
 - a. Guddoomiyaha ama ku-xigeennada ee laga keenay soo jeedinta (Motion) xilkaqaadida, waa in laga wareejiyo guddoominta fadhiyada, inta ay ka dhammaanayso arrinta la xiriirta soo jeedinta, codayntuna waa qarsoodi.
 - b. Haddii Guddoomiyaha ama Guddoomiye ku-xigeen uu lumiyo xilka, si waafaqsan Qod. 13aad ee Xeer-hoosaadka Golaha, Goluhu wuxuu muddo soddon (30) maalmood gudohood ku dooranayaa Guddoomiye ama ku xigeen cusub.
 6. Haddii Guddoomiye Ku-xigeenadu isu sharraxaan xilka Guddoomiyaha markay banaanaato, waa inay marka hore usoo gudbiyaan is casilaad Guddoomiyaha fadhiga, Goluhuna waa inuu ka ogolaado.

Qodobka 15aad

Guddiga Arrimaha Golaha

1. Guddiga Arrimaha Golaha wuxuu ka koobnaanayaa: Guddoomiyaha Golaha Wakiilada, labadiisa ku-xigeen, habdhowraha iyo labadiisa ku-xigeen iyo dhammaan Guddoomiyayaasha Guddiyada Joogtada ah ee Golaha Wakiilada DGKGS.
2. Guddoomiyaha Golaha ayaa guddoominaya Guddiga Arrimaha Golaha.
3. Xilka iyo waajibaadka Guddiga Arrimaha Golaha waa sida soo socota:
 - a. Wuxuu diyaariyaa isla markaana maamulaa barnaamijyada iyo howlaha kalfadhiyada Golaha Wakiilada.
 - b. Wuxuu diyaariyaa isla markaana maamulaa jadwal-qorsheedka fadhiga Golaha.
 - c. Guddiga Arrimaha Golaha wuxuu u gudbiyaa Guddoomiyaha iyo ku-xigeennadiisa wixii warbixin ah ee ku saabsan waxqabadka iyo baahida Guddiyada Golaha Xeer-dejinta Dowlad Goboleedka

- Koonfur Galbeed, sidoo kale waxay u gudbiyaan Guddiga wixii qorsho howleed ah ee ka soo baxa Guddoonka ayadoo loo marsiinayo Guddoomiye kasta guddigiisa in uu gaarsiiyo ama ka warbixiyo
- d. Wuxuu go'aan ka gaaraa, qeybiyaana miisaaniyad sanadeedka shaqo ee guddiyada Golaha Wakiilada.
 - e. Wuxuu tixgaliyaa barnaamijka shaqo ee Guddiyada Golaha oo ay ka mid yihiin haddii loo baahan yahay kulamo lagu qabanayo meelo ka baxsan dhismaha Golaha.
 - f. Wuxuu ka doodaa, go'aana ka gaara warbixinta guddiyada ee looga doodi doono Golaha.

Qodobka 16aad

Xilka Hab-dhowraha Golaha iyo Ku-xigeenadiisa

Hab-dhowraha Golaha iyo Ku-xigeenadiisa iyagoo raacaya awaamiirta Guddoomiyaha waxay u xilsaaran yihiin:

- a. Dhowrista nidaamka Golaha
- b. Nabadgalyada, xasiloonaada goobta iyo xubnaha Golaha
- c. Kormeerka iyo hubinta dhaqan-gelinta jadwalka safarrada xubnaha Golaha
- d. Kormeerida iyo Xannaanada hantida Golaha
- e. Kormeeridda Xafladaha, dhowrista hab maamuuska, ilaalinta qaab fadhiga Golaha; iyo martida
- f. Wixii kale oo howl ah ee Guddoonku u xilsaaro.

CUTUBKA 3AAD: KALFADHIYADA IYO FADHIYADA GOLAHA WAKIILADA

Qodobka 17aad

Kalfadhiyada Iyo Fadhiyada Golaha Wakiilada

Si waafaqsan Qod.41aad ee Dastuurka Dowlad Gobleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya, wuxuu Goluhu yeelanayaa Kalfadhiyo iyo fadhiyo waxayna u dhacayaan sida soo socotaa:-

1. Golaha Wakiilada wuxuu sanadkiiba yeelanayaa labo kalfadhi oo caadi ah. Kalfadhi kasta ee Golaha wuxuu soconayaa afar bilood.
2. Kalfadhi kasta marka uu dhamaado wuxuu Goluhu qaadanayaa laba bilood oo fasax ah.
3. Haddii sababo jira awgood, kalfadhiyada ay raaci waayaan qaabka kor ku xusan, markaas waxaa kalfadhiga laga dhigayaa taariikhda ugu horeysa ee suurta galka ah.
4. Wasiirada iyo wasiir ku-xigeennada aan xubnaha ka ahayn Golaha Wakiilada waxaa ku waajib ah in ay ka qeyb galaan fadhiyada Golaha Wakiilada iyo Guddiyaadiisa gaarka haddii lasoo gaarsiiyo codsi qoraal ah oo lagaga codsado ka soo qayb galka, waxeyna xaq u leeyihiin in ay ka qeyb qaataan doodaha, haseyeeshee xaq uma laha codeyn.
5. Madaxweynaha wuxuu xaq u leeyahay in uu u soo wakiisho Madaxweyne Ku-xigeenkiisa ama Wasiir ka qeybgalka fadhiyada Golaha Wakiilada.

Qodobka 18aad

Kalfadhiyada Aan Caadiga Aheyn ee Golaha

Iyadoo la waafajinayo sida ku xusan Qod. 41aad Dastuurka, Kalfadhiyada aan caadiga aheyn ee Golaha waxaa isugu yeeri kara Guddoomiyaha Golaha kadib:

- Marka uu Madaxweynaha ka soo dalbado isagoo tixgelinaaya codsi uga yimid Golaha Wasiirada isla markaasna uu Guddoonku ku soo lifaaqa codsigii Golaha Wasiirada iyo Madaxwaynaha, isla markaana loo qaybiyo Golaha.
- Marka uu dalbado Guddoomiyaha Golaha Wakiilada
- Seddax meelood meel (1/3) tirada xubnaha Golaha Wakiilada oo qoraal ahaan ku codsada.

Qodobka 19aad

Ajendaha

- Guddiga Joogtada wuxuu diyaarindoonaa ajendaha fadhiyada soo socda ee Golaha. Ajendaha waxaa loo qeybinayaa Xildhibaanada Golaha ugu yaraan 48 saacadood ka hor fadhiga loo dhan yahay.
- Ajendaha waxaa loo tixgelinayaa in la ansaxiyay, haddii aysan ugu yaraan 25 Xildhibaan ay bilowga fadhiga u gudbinin Guddoomiyaha Golaha mooshin qoraal ah oo wax lagaga beddelayo ajendaha iyagoo soo jeedinayo arrin deg-deg ah. Mooshinkana waa in ay ku saxiixan yihiin xubnaha taageeraya.
- Ajendaha haddii ay codsadaan 10 Xildhibaan in wax cusub lagu daro ama wax laga beddelo waxaa guddoonka laga doonayaa in uu ku soo daro ajendaha isla fadhigaas haddii ay u codeeyaan (50% + 1) ee tirada fadhida.

Qodobka 20aad

Sida ay Isugu Xigaan Hawlaha Golaha

Marka uu qabanayo howshiisa, Goluhu wuxuu raacayaa nidaamkan hoos ku qoran:

- Guddoomiyaha ayaa shirka furaya sheegayana tirada joogta
- Aqrinta aayadaha Quraanka kariimka
- Ansixinta ajendaha maalintaas
- Dhaarinta xubno cusub haddii ay jiraan
- Waqtiga Su'aalo weydiinta (Question time)
- Su'aal wadareed (Interpellation Debate)
- Soo jeedinta Guddoomiyaha
- Hindise Xeerka marayo aqrinta koowaad.
- Hindise Xeerka marayo aqrinta labaad.
- Warbixinta Guddiyada
- Hindisa Xeerka marayo aqrinta sadexaad.
- Mooshinada la keenay.

Qodobka 21aad

Nidaamka Fadhiga Golaha

1. Guddoomiyaha Golaha ayaa ilaalinaya nidaamka Golaha. Guddoomiyaha Golaha wuxuu fari karaa inuu nidaamka ilaaliyo xubin kasta oo Golaha ama Xukuumadda ka tirsan haddii:-

- a. Xubin hadleysa ay ka baxdo arrintii laga doodayay.
- b. Xubin ay ku kacdo fal qarqaladeynayo nidaamka shaqada Golaha
- c. Xubin ku kacdo anshax xumo ama dhaqan aan habooneyn
- d. Xubin isticmaasha luqad hadal ahaan iyo qoraalba aan ku habooneyn Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya.
- e. Xubin hurisa colaad, isticmaasha luqad ay ku dheehantahay anshax-xumo, gaf, sharaf-dil, hanjabaad iwm.
- f. Xubin garab marta ama ixtiraami waaya awoodda xilgudashada Guddoomiyaha Golaha
- g. Xubin si ula kac ah ku gardarroota ama horistaagta Habdhowraha oo fulinaya amarka Guddoomiyaha Golaha.

2. Xubin ama wasiir waa inay u hogaansanaato amarka uu bixiyo Guddoomiyaha Golaha ee ku saabsan hab dhaqanka loogu baaqay xubintaas ama wasiirkaas inay dhowrto, kaasoo ay ka mid yihiin tallaabooyinka soo socda:

- a. Ka noqoshada isticmaalka luuqad aan Golaha ku habooneyn
- b. In uu islamarakaas soo afjaro hadalka
- c. inuu raalli geliyo Guddoonka Golaha Wakiilada
- d. fadhiyada Golaha iyo kulamada Guddiga oo laga saaro inta maalintaas ka harsan
- e. In la demiyo telefoonada gacanta waqtiga uu socdo fadhiga Golaha

3. Haddii Golaha dhexdiisa ka dhasho nidaam darro aad u baaxad weyn, Guddoomiyahu Golaha wuxuu islamarkaaba dib u dhigi karaa fadhiga maalinta xigta.

Qodobka 22aad

Guntanka (Quorum)

1. Aqlabiyada tirada guud ee xubnaha Golaha Wakiilada ayaa noqonaysa guntanka (Quorum)
2. Go'aanada kasoo baxa shirarka Golaha Wakiilada waa sax/xeer haddii guntan(Kooram) uu jiray xilligii codka la qaadayay. Guddoomiyaha ayaa xaqiijinayo guntanka (Quorum) inta aan codka la qaadin, isaga ayaana go'aan ka gaaraya goor walba oola hubinayo guntanka.
3. Kahor inta uusan Goluhu codeyn, xubin kasta oo Golaha ka tirsan waxay codsan kartaa in la hubiyo guntanka taasoo Guddoonka ku khasbeysa inuu hubiyo guntanka(Kooram).
4. Codbixin kasta oo u baahan tiro cayiman, oo aan ka aheyn kuwa u baahan cod hal dheeri ah ee xubnaha jooga, inta aysan cod bixinta dhicin, Guddoomiyaha waa in uu hubiyaa in ay fadhiyaan tirada loo baahanyahay ee ay ku ansaxeyso cod bixintaas.

5. Haddii ansixinta mooshin ama qodob ajendaha uu u baahan yahay tiro sadex meelood labo meel, ugu yaraan sadex meelood labo ee xubnaha Golaha Wakiilada waa in a y xaadir yihiin codka ka hor.

Qodobka 23aad

Noocyada Codeynta

1. Cod-bixinta waxay u dhaceysaa siyaabaha soo socda:
 - a. Gacan taag
 - b. Cod qarsoodi ah
 - c. Cod-bixin qoraal ah (Magac u yeerid)
2. Cod-bixinta qarsoodiga ah waxaa loo sameynayaa sida soo socota:
 - a. Guddoomiyaha Golaha waa inuu diyaariyaa sanduuqa cod-bixinta
 - b. Guddoomiyaha Golaha waa inuu sharraxaa habraaca codeynta
 - c. Guddoomiyaha Golaha waa inuu amraa yeerista magacyada xubnaha iyo u qeybinta xubnaha warqadda lagu codeeyo.
 - d. Guddoomiyaha waa inuu xaqiijiyaa xubnaha codeeyay, kuwa ka aamusay, kuwa diiday iyo kuwa xumaaday, kadibna wuxuu ku dhawaaqaa natiijada cod-bixinta.
3. Cod-bixin qoraal ah (magac u yeerid) waxaa la qabanayaa markuu Guddoomiyaha Golaha ama ugu yaraan 20 xubnood sidaas codsadaan, Goluhuna go'aan ka qaato. Marka la qaadayo cod-bixin qoraal ah (magac u yeerid), xubin kasta oo codeysa magaceeda/magaciisa hortiisa ayaa lagu qorayaa codkeeda (haa/maya) ama maqnaanshaheeda waana in lagu hor qoraa magaciisa/magaceeda oo buuxa.
4. Xeer ahaan, haddii codeynta mooshin la hor keenay Golaha ay barbar dhac noqoto, mooshinkaas ma meel marayo. Haddii cod-bixinta ay gacan taag tahay, Guddoomiyaha ayaa codeynayo si uu u kala saaro labada dhinac markay bar bar dhac noqdaan.
5. Xubnaha jooga fadhiga balse aan ka qeyb qaadan cod-bixinta waxaa loo xisaabinayaa sida codadka xubnaha aamusay oo kale.
6. Inta looga dhawaaqayo natiijada cod-bixinta, xubin Golaha ka tirsan looma oggola in ay hadal u jeediso Golaha.
7. Haddii la ogaado in ay jiraan khalad ku yimid cod-bixinta qarsoodiga ah ama codadka la riday ay ka badan yihiin tirada xubnaha jooga, Guddoomiyaha wuxuu burinayaa natiijada cod-bixinta wuxuuna isla markiiba qabanayaa cod-bixin kaloo cusub. Natiijada cod-bixin kasta waxaa ku dhawaaqaya Guddoomiyaha Golaha isagoo sheegaya tirada codadka oggolaaday ama diiday iyo codadka hallaabay.

Qodobka 24aad

Habka Doodda iyo Anshaxa ee Xubnaha

1. Xildhibaan walba wuxuu xaq u leeyahay inuu si xor ah u cabbiro lana xurmeeyo ra'yigiisa marka Golaha laga dhex doodayo.

2. Iyadoo la fulinaayo faqradda kor ku xusan, xubnaha Golaha waa in ay si hagaagsan ugu dhaqmaan qodobada soo socda:-

- a. Xubin kasta waxaa laga doonayaa in ay fekerkeeda u cabirto si kooban oo cad iyadoon ka baxayn qodobka laga hadlayo, laguna celcelin ereyo isku mid ah, ilaalinaysana waqtiga loo cayimay.
- b. Xubin walba Waxaa waajib ku ah in ay run ka sheegto qodobka ay ka hadlayso.
- c. Waxaa waajib ku ah xubin kasta in uusan hadalkeedu xiisad kicineyn, khalkhalna gelineyn Dowlad Goboleedka iyo shacabkaba.
- d. Xubin kasta waa in ay ilaalisaa sharafta iyo xasaanada Golaha, xubnaha iyo hay'adaha kale.
- e. Soojeedinta xubin walba waa in ay ku salaysan tahay mabaadi'da iyo fikiradda uu taageerayo ama kaga hor imaanayo, iyadoo la dhawrayo xubnaha kale.
- f. Xubinta cabiraysa fekerkeeda laguma samayn karo dhexgal, gunuunuc, qaylo, sacabin, foori iyo wixii kale ee dhaqan xumo ah.
- g. Xubinna ma hor keeni karto Golaha ra'yi aan waafaqsanayn ajendaha xilliga fadhiga horyaal, hadaanu oggolaan Guddoomiyuhu.
- h. Xubinna kama bixi karto fadhiga, kadib markii ay jeediso fikirkeeda.
- i. Xubinna kuma qaybin karto dukumenti aanu fasaxin guddoomiyuhu.
- j. Waxaa ka reeban xubnaha in ay qalalaaso ka sameeyaan Golaha iyo agagaarkiisa.
- k. Waxaa reebban in xubnuhu u il jebiyaan martida Golaha fadhida.
- l. Waxaa reebban in laga baxo fadhiga marka Guddoomiyuhu hadlayo ama ay socoto cod bixin.
- m. Waxaa reebban in lala yimaado, calaamado, qoraallo, halkudhigyo (slogans) iyo dhawaaq muujinaya is hortaag howlaha Golaha.
- n. Xilliga uu hoggaaminayo Guddoomiyuhu shirka looma tegi karo waxna looma sheegi karo, xoghaynta ayaa wixii qoraal ah loo marinayaa.

3. Xubintii rabta in ay hadal jeediso waxay raacaysaa talaabooyinkan:

- a. Xubin walba waxay ku bilaabaysaa hadalkeeda "Mahadsanid Guddoomiye"
- b. Waxay isticmaalaysaa "Xildhibaan" marka ay tilmaamayso xubin kale, ama "Mudane/Marwo" marka ay sheegayso qof kale oo madaxda ka mid ah.
- c. Xubintii rabta in ay hadasho waxay taageysaa gacanta iyadoo aan qaylin, kicin ama ficil kale sameyn.
- d. Xubinna ma hadli karto, calaamadna kuma muujin karto ra'yigeeda hadduusan Guddoomiyuhu u oggolaan.
- e. Xubintii hadasha ayadoon Guddoomiyuhu u oggolaan wuu ka joojinayaa hadalka, wuxuuna hadalka siinayaa ciddii ku xigtay.

Qodobka 25aad

Hadalka jeedin

Waxaa hadalka jeedin leh:

- a. Xubin kasta oo ka tirsan Golaha Wakiilada oo is diwaangalisay, Guddoomiyuhuna fasaxay.
- b. Xubinta codsanaysa in la siiyo hadalka waa in uu wargeliyaa Xoghayaha. Guddoomiyaha Golaha ayaa siinayo xubnaha hadalka sida ay isugu xigaan.
- c. Xubin ka tirsan Golaha kama hadli karto arrin ku saabsan hal mowduuc in ka badan hal mar, haddii arrintaas aysan aheyn mid shakhsi ah oo isaga saameyneysa, ama la xiriirta Xeer-hoosaadka ama caddeyn ku saabsan arrin aan hore looga hadlin lana xiriirta mowduucaasi.
- d. Xubin in ka badan labo (2) jeer digniin ka hela sabab la xiriirta ka bixida mowduuca laga doodayo ama aanan hadalkiisa ku dhameysan muddada la siiyay, Guddoomiyuhu waxuu ka joojinayaa hadalka.
- e. Haddii si kale uusan u go'aansan Goluhu, hadalka xubinta Golaha kama badnaan karo toban (10) daqiiqo.
- f. Ka hadalka arrimaha ajendaha kama badnaanayo Shan (5) daqiiqo.
- g. Guddoomiyaha Golaha ayaa u oggolaan kara xubin inay hadasho waqti ka badan muddada la qeexay haddii uu u arko macquul

Qodobka 26aad

Xaadiridda Fadhiyada Golaha

1. Xildhibaan kasta waxaa waajib ku ah inuu soo xaadiro fadhiyada Golaha.
2. In diwaangelinta Xildhibaanada la bilaabo 09:00 AM
3. In Guddoonka Golaha uu soo fadhiisto halkii loogu talagalay 10:00AM Shirkuna uu furmo
4. Haddii aan la helin Guntanka(Quorum), in Guddoonka Golahauu dib u dhigo furitaanka fadhiga muddo hal saac ah
5. Guntanka haddii uu buuxsami waayo saacaddaas kaddib Guddoonku fadhiga wuu xirayaa
6. Haddii lagaaro 11:00AM waxaa la joojinayaa diiwaangelinta Xildhibaanada waxaana buugga (Liiska) loo gudbinayaa Xafiiska Golaha Wakiilada.
7. Mudanayaasha kasoo dabamara 11:00AM, waxaa lagu qori doonaa liis gaar ah.
8. Soo daahidda shan(5) maalmood waxay la mid tahay maqnaansho hal maalin, waxaana la xisaabinayaa dhammaadka kalfadhi kasta
9. Xilliga shaqada Golaha waa inta u dhaxaysa 09:00AM ilaa 01:00 PM
10. Haddii xilliga shaqada ay dhammaato balse ay yaallaan ajendooyin muhiim ah una baahan in laga doodo, Guddoonku wuxuu Golaha u soo jeedin karaa in dooda la sii wado.
11. Tirada ugu badan ee mar kaliya fasax ku maqnaan karta waa in aysan ka badan 20 Xildhibaan.
12. In fasaxa Guddoonka uu bixinayo uusan ka badnaanin soddon (30) cisho(teel-teel ama xiriir ah) halkii kalfadhi

13. Xildhibaan kii fasax la'aan ama cudurdaar la'aan ka maqnaado fadhiyada saddex (3) maalmood shaqo oo isku xiga, wuxuu mutesanayaa digniin qoraal ah, hadduu misna cudurdaar la'aan maqnaado muddo gaaraysa todobo (7) Cisho oo xiriir ah ama teel-teel ah soddon (30) Cisho gudahood, waxaa lagu ganaaxayaa ganaax lacageed oo gaareysa shan meelood hal meel ee gunada Xildhibaan (1/5) waxaana lagu maamuli doonaa lacagtaas ganaaxa ah xeer gaar ah oo Goluhu soo saaray.
14. Wixii maqnaasho ah ee ka badan muddada la soo sheegay waxaa loo gudbinayaa warbixinteeda Guddoonka Golaha si loo hordhigo Guddiga Hubinta iyo Anshaxmarinta.
15. Haddii Xildhibaan ku soo xaadiro billowga fadhiga, kaddibna iska baxo fasax la'aan iyadoo fadhigii weli socdo, wuxuu la mid yahay lana xukun yahay Xildhibaan ka maqan fadhiga.

Qodobka 27aad

Ka Doodista Hindise Xeer ama Mooshinka

Ka doodista Hindise Xeer ama mooshinka waa in ay u kala horeysaa sida soo socda:

- a. Cidda keentay Hindise Xeerka ama mooshinka
- b. Guddoomiyaha guddiga ay khuseyso Hindise Xeerka.
- c. Guddoomiyeyaasha Guddiga joogtada ah
- d. Haddii aaney Xukuumadu keenin Hindise Xeerka Golaha wuxuu Xukuumadda weydiin karaa aragtideeda/fikirkeeda
- e. Xubnaha kale ee Golaha waxay u hadlayaan sida uu u kala siiyo hadalka Guddoomiyuhu.
- f. Kadib markay doodu dhamaato, cidda keentay Hindisaha Xeerka ama mooshinka waxay xaq u leedahay in ay jawaab bixiso.
- g. Guddoomiyaha Golaha ayaa soo xiraya doodda isagoo dalbanaya codeynta Xubnaha Golaha ee ku aaddan Hindiso Xeerka ama mooshinka.

Qodobka 28aad

Dhexgal Toosineed (Point of Order)

1. Xubin kasta waxay codsan kartaa dhexgal toosineed (Point of Order) iyadoo ay xubno kale hadalkooda wataan.
2. Guddoomiyaha wuxuu siin karaa fursad xubinta ka codsata dhexgal toosineed (point of order) haddii uu u arko sax.
3. Marka la aqbalo codsiga dhexgalka toosinteed (point of order), xubinta waxay si toos uga hadlaysaa qodobka uu u istaagay/istaagtay isagoo/iyadoo soo koobaya/koobaysa, kamana hadli karo/karto arrin ka baxsan qodobka uu u istaagay/istaagtay.

Qodobka 29aad

Xaqa ay Xubinta u Leedahay Jawaab Celin

1. Xildhibaan ama Wasiirkasta wuxuu xaq u leeyahay inuu jawaab deg-deg ka bixiyo dood/hadal lagu xusay magaciisa marka Guddoomiyaha u oggolaado.

2. Xaqa jawaab celinta ee ku xusan faq. 1aad, waxaa lagu xadidayaa labo(2) daqiiqo,
3. Haddii Xildhibaan ama Wasiir isticmaalo xaqa jawaab celinta sida ku xusan faq. 1aad, waxaa loo oggol yahay xubintii jawaab celintii laga qaatay is-difaacid ku kooban hal (1) daqiiqo.

Qodobka 30aad

Hadal-jeedinta Wasiirada

Fadhi kasta oo Golaha u dhanyahay, codsi uu oggolaaday Guddoomiyaha Golaha kadib, Wasiirkasta wuxuu ka hadli karaa arrinkasta ee hoos imaanaysa xeen-daabka waajibaadkiisa. Kaddib markuu hadalka jeediyo, Guddoomiyaha Golaha wuxuu ogolaanayaa wixii fikir ku biirin ah ama su'aal ah ee Golaha uu qabo ama xubin ka mid ah Golaha. Wasiirka hadalka jeediyay wuxuu xaq u leeyahay inuu jawaab kooban ka yiraahdo wixii fikir ku biirin ah ama su'aal ee loo soo jeediyay.

Qodobka 31aad

Amniga Golaha Wakiiladda

1. Waa waajibaadka Guddoomiyaha inuu hubiyo amniga Golaha Wakiilada. Guddoomiyaha wuxuu amri karaa in la qaado tallaabooyinka loo baahan yahay ee lagu xallinayo xaalad iyadoo la isticmaalayo ciidanka amniga.
2. Waxaa ka reebban qofkasta inuu dhismaha Golaha la galo hub.
3. Haddii xubin Golaha ka tirsan uu diido inuu hubka ku wareejiyo ciidamada amniga, waxaa laga qaadayaa talaabo Xeerka waafaqsan.
4. Ciidanka amniga ma gali karaan xarunta Golaha hadduusan Guddoomiyuhu ka codsan in ay soo faragaliyaan
5. Cid ka baxsan Xubnaha Golaha Wakiilada iyo hawl-wadeenaannda Golaha ma soo geli karto madasha shirka iyo xafiisyada Golaha haddaan loo ogolaanin.
6. Xubnaha iyo goobjoogayaashu waa iney damiyaan Moobilada (Telefoonada gacanta) iyo qalab kasta oo carqaladeyn kara is maqalka fadhiga Golaha, mana bannaana in lagu cabbo sigaar, laguna cuno qaad ama cunto.
7. Xubin kasta ee Golaha oo ku kacda gacan ka hadal, sawaxan ama aflagaadeeya Madaxweynaha, Guddoonka Golaha, Golayaasha Dawladda ama shacabka, Guddoomiyaha Goluhu wuxuu u gudbinayaa Guddiga Anshaxa iyo Arrimaha Golaha si ay go'aan uga gaaraan falka ay ku kacday xubintaas.

Qodobka 32aad

Keydinta & Xafidaada (Records) Kalfadhiyada Golaha

1. Hadal qoraalka (Minutes) ayaa noqonaya keydinta rasmiga ah (Official Record) ee waxa uu qabtay Golaha waxaana diyaarinayo Xoghayaha Guud ee Golaha.
2. Hadal qoraallada fadhiga Golaha waxaa saxiixaya Xoghayaha Guud ee Golaha Wakiiladda ee shaqada leh si uu u xaqiijiyo hadal qoraalka in uu saxan yahay.

3. Hadal qoraallada Golaha waxaa lagu xusayaa:
 - a. Lambarka fadhiga
 - b. Waqtiga iyo goobta fadhiga lagu dhigay
 - c. Cidda guddoominaysay fadhiga
 - d. Xubnaha kasoo qeyb galay, haddii ay joogeen ilaa gabagabada fadhiga ama ay ka joogeen qeyb kaliya.
 - e. Xubnaha maqan ee fasax qaatay
 - f. Xubnaha maqan ee aanan fasax qaadan
 - g. Ajendaha maalintasi
 - h. Soo koobidda arrimaha laga hadlay iyo go'aamada la qaatay fadhiyada.
 - i. Waqtiga la xiray fadhiga.
 - j. Go'aamada Guddomiyaha ee la xiriira habraaca ogolaashaha soojeedinnada inta uu fadhigu socday
4. Hadal qoraalka waa in lagu ansixiyo fadhiga xiga ee Golaha. Haddii la waayo xubin ka soo horjeeda, hadal qoraalka waxaa loo qaadanayaa in si wada jir ah loo ansixiyey.
5. Nuqulka rasmiga ah (Original Copy) ee hadal qoraalka waxaa keydinayo Xoghayaha Guud ee Golaha Wakiilada.
6. Hadal qoraalka waxaa loola jeedaa keyd qoraal oo koobaya waxa laga hadlay.
7. Duubista codka ama muuqaalka waxaa loola jeedaa dhammaan duubista waxa laga yiraahda fadhiyada buuxa iyo kuwa guddiyada
8. Gabagabada fadhi kasta, hadal qoraallada iyo Dokumiindiyada kale (Other Records) waxaa lagu keydinayaa keydka Golaha.

Qodobka 33aad

Lebiska iyo Haybadda Xildhibaan

Waxaa ka reebban Xildhibaan in uu Golaha ku yimaado muuqaal aan ku habboonayn haybaddiisa oo aan waafaqsanayn Shareecada Islaamka

Qodobka 34aad

Hab Dhaqanka Xubnaha Golaha Wakiilada

Xubin kasta:

1. Waa in ay si daacad ah ugu adeegto, tusaale wanaagsanna u noqoto Dadka reer Koonfur Galbeed
2. Waa in ay ilaaliso, xaqiijisana ku dhaqanka Shareecada Islaamka, Dastuurka iyo Qawaaniinta kale ee Dalka u yaalla.
3. Hawl gudashadeeda waa inay ku salaysantahay ilaalinta iyo ixtiraamka danaha dadweynaha iyo mida Qaran.
4. Waa in ay ku shaqeyso xilkasnimo, hufnaan iyo isla xisaabtan.

Qodobka 35aad

Adeegsiga Awoodda

1. Waxaa reebban in xubintu u adeegsato mas'uuliyadeeda wuxuusan Xeerku u jidayn.
2. Waxaa reebban in xubintu u isticmaasho awoodeeda iyo waajibaadkeeda dano gaar ah.

Qodobka 36aad

Xil-Gudasho

Waajibaadka Dastuuriga ah ka sokow, xubin kasta oo hawl loo asteeyo ama loo igmado waa in ay u fulisaa si rabitaan ku jiro, iyadoo adeegsanaysa aqoonteeda iyo waayo-aragnimadeeda

Qodobka 37aad

Ilaalinta Heybadda iyo Sharafta Golaha

Xubin kasta:

1. Waa in ay goob kasta oo ay joogto ilaalisaa sharafta iyo heybadda Golaha.
2. Waa inuu ka dhawrsanaadaa falalka aan wanaagsanayn.
3. Waa inuusan caayin, ku gabood falin ama bahdilin qof dhex jooga xarunta Golaha ama uusan carqaladayn hawlaha Golaha.

Qodobka 38aad

Ilaalinta Xogaha Sirta Ah

Iyadoo la raacayo mabda'a isla-xisaabtanka marka la gudanayo waajibaadka, xubin kasta waa inay sirta Golaha u ilaalisaa si waafaqsan arrimahan soo socda:

1. Xubin kasta waa in ay xafidaa sirta iyo arrimaha kale ee lasoo gudboonaada hawlahooda, sababtoo ah waxay wax u dhimmi karaan Dawladda ama danaha dadweynaha xag nabadgelyo ama amni.
2. Xubinna waa inaysan dibadda usoo bandhigin arrimaha lagaga hadlay kulamada albaabadu u xiranyihiin kahor inta aan dadweynaha loogu gudbin habraaca Xeerka ah
3. Xubin kasta oo Guddiga ka tirsan waa in ay xafidaa sirta Guddiga inta aysan warbixintooda usoo gudbin Golaha.

Qodobka 39aad

Ka Fogaanshaha Abuuridda Colaad Dadweyne

1. Xubin kasta waa in ay ka fogaato ku dhaqaaqidda falal sababi kara colaad dadweyne, kacdoon, mu'aamarad, rabshado kuwaasoo dhammaantood ah faldambiyeedyo.
2. Waa inaysan xubintu ku talaabsan taageeridda garab iyadoo garab kale dhaleecaynayso ama aysan talo kusoo jeedin arrin colaad ka dhex abuuri karta dadweynaha.

Qodobka 40aad

Daahfurnaanta Fadhiyada Golaha

Fadhiyada Golaha qaarkood waxay u furan yihiin oo loo oggol yahay dhageysteyaal sida: dadweynaha, saxaafadda ama Marti kale. Fadhiyadaas Golaha waa laga baahin karaa warbaahinta iyadoo la tixgalinayo go'aanka Guddoonka Golaha.

Qodobka 41aad

Dadka Aan Xubnaha ka Ahayn Golaha ee Loo Oggolaadey Dhageysiga Fadhiga

1. Dadka loo oggolaadey inay dhegeystaan madasha shirka waxay fadhiisanayaan meesha loo cayimay iyaga oo aamusan, looma oggola inay muujiyaan astaamo oggolaansho ama diidmo midna
2. Shaqaalaha Goluhu iyagoo fulinaya amarka Guddoomiyaha waxay si deg-deg ah uga saarayaan madasha shirka ciddii khilaafta nidaamka shirka.
3. Dhageystihii gaysta aflagaado wax u dhimeysa sharafta Golaha Wakiilada ama xubin ka mid ah mudanayaasha, waxaa laga saarayaa fadhiga, waxaana lagu wareejinayaa Ciidamada Booliska si tallaabo ku habboon looga qaado.
4. Guddiga Arrimaha Golaha wuxuu soo saari karaa xeer ku aaddan habdhaqanka dadweynaha, wakiilada ka socda saxaafada iyo ciddii kale oo dhageysanaysa fadhiga Golaha.
5. Guddoomiyaha Golaha wuxuu ku amrayaa ciddii u hoggaansami waydo xeerarkani in ay ka baxdo dhismaha Golaha. Hey'ada amniga ee Golaha Wakiilada waa in ay isla markiiba fuliyaan amar kasta ee kasoo baxa Guddoomiyaha Golaha ee arrintan ku saabsan.

Qodobka 42aad

Anshaxmarinta Mudanayaasha

1. Mudane kasta wuxuu waajibkiisa u gudanayaa si waafaqsan Shareecada Islaamka, Dastuurka, Xeer-hoosaadka Golaha Wakiilada, amarrada Xeerka ah ee la faray xubin kasta marka Goluhu doodayo ama go'aano gaarayo.
2. Mudanaha ku kaca xad-gudub, iyadoo la eegayo xad-gudubkaas inta uu la'egyahay waxaa la marinayaa tallaabooyinka anshax marineed ee ku habboon.
3. Haddii Xubin u hoggaansamiweydo hagidda Guddoomiyaha Golaha, haddana kusii socoto falkii hore looga digay, wuxuu la kulmaa in:
 - a. Hadalka laga joojiyo haddii uu ka weecdo arrinta doodu ka furnayd welina ku sii adkaysta, isagoo la xusuusinayo inuu mawduucii ku laabto iyo
 - b. Isagoo mudanaha la magacaabo

Qodobka 43aad

Ka Joojinta Fadhiyada

1. Guddoomiyaha ayaa mudanaha magacaabi kara, madasha hadalkana ka joojin kara ama fadhiga Golaha ka saari kara, marka uu ku kaco xarfaha B iyo C ee ku xusan Qod.42aad.
2. Guddoomiyaha wuxuu mudanaha ka joojin karaa fadhiyada Golaha laba (2) cisho.
3. Haddii mudanaha uu diido in uu u hoggaansamo joojinta, wuxuu Guddoomiyuhu u qoraya mudanaha warqad digniin ah.
4. Wuxuu kaloo guddoomiyuhu ku wargelinayaa arrintani Guddiga Anshaxa ee Golaha si ay u meel mariyaan waxa uu Xeerku ka qabo.
5. Guddiga Anshaxa waxay ka baaraandegayaan, iyagoo tixgelinaya Xeerka hadduu mudanuhu luminayo xubinnimadiisa sida uu qabo Xeer-hoosaadku.
6. Waa mas'uuliyadda Guddoomiyaha kadib markii la dhageysto aragtidiisa iyo ra'yigiisa, isagoo tixgeliyay qoraalka ay soo gudbiyeen Guddiga Anshaxa inuu mudanihii eedeysnaa ama hore looga joojiyey inuu mar labaad ku soo noqdo madasha.

Qodobka 44aad

Digniin Afeed

Guddoomiyuhu wuxuu digniin afeed siin karaa:-

1. Mudane kasta oo caadaysta inuu ka hadlo mawduuc aan dooda ku jirin, ama u dhaqma si aan habboonayn ama muran joogta ah sameeya.
2. Mudanihii carqaladeeya habsami u socodka hawlaha Golaha iyo guddiyadiisa.
3. Mudanihii dhawriwaaya saacadaha shaqada ee Golaha iyo guddiyadiisa.
4. Mudanihii sheekaysi iyo dhaqdhaqaaq sabab la'aaneed la yimaada ama abuura si ku talagal ah muran aan loo baahnayn.
5. Mudanihii isku daya ama ku dhaqaaqa falal aan waafaqsanayn nidaamka taasoo wax u dhimaysa haybadda Golaha.

Qodobka 45aad

Digniin Qoraaleed

Guddoomiyuhu wuxuu digniin qoraaleed siin karaa:-

1. Mudanihii digniin afeed horay u qabay, haddana weli ku sii socda isla falkii horay looga digay.
2. Mudanihii u hogaansami-waaya hagidda Guddoomiyaha Golaha.
3. Mudanihii bareer ula soo gala hub iyo walxo kale oo amni darro keeni kara.
4. Mudanihii aflagaado bareer ah u geysta Guddoomiyaha ama shir guddoonka ama mudanayaasha Golaha.

Qodobka 46aad

Ka joojinta Dooda

Waxaa hadalka laga joojin karaa mudanihii ka weecda arrinta doodu ka furantahay, isagoo la xusuusiyay inuu mawduuca ku laabto.

Qodobka 47aad

Ka Saarista Madasha

Madasha shirka waxaa laga saari karaa mudanihii ku hadla ereyo gef ah ama ku kaca fal uu ku carqaldaynayo habsami u socodka doodka kuna kaca falal kuwii hore ka daran, waxaa shirka laga saaraya fadhiga maalintaas.

Qodobka 48aad

Ka Joojinta Fadhiyada

Mudanaha waxaa laga joojin karaa fadhiyada Golaha ama guddiyada (3 ilaa 15 cisho) kadib markii hore digniin afeed iyo mid qoraal ah loo siiyay, dooddii laga joojiyay fadhiyadiina hore looga saaray, laakiin ka baaqsada inuu ganaax bixiyo ama u hoggaansamo go'aankii Guddiga Anshaxa, waxaa mudanaha laga joojinayaa in uu ka qayb galo shirarka fadhiyada iyo hawlaha kale Goluhu ku talaabsanayo sida mooshinnada, muddada fadhiyada laga saaray, mudanuhu ma helayo wax gunno maalmeed ah.

Qodobka 49aad

Ka Doodidda iyo Go'aan ka Gaarista Xubinnimada Mudanaha

Mudanihii ku guuldarraysta u hoggaansaanta tallaabada anshax marineed ee Goluhu ka gaaray oo misna iska sii wata in uu carqaladeeyo Golaha, Goluhu wuxuu xaq u leeyahay inuu ka doodo, kana qaado tallaabada ku habboon mudanahaas xubinnimadiisa.

Qodobka 50aad

Xushmadda Istaagga Golaha Wakiilada

Xildhibaanada Golaha Wakiilada Koonfur Galbeed waxay u istaagayaan markuu Golaha soo galo:

- c. Madaxweyaha DGKGS, Madaxweynaha DFS, Madaxweynayaasha, Boqorada iyo Ra'isul-wasaarayaasha dalalka kale ee Caalamka.
- d. Guddoomiyaha Golaha ama sii-hayaha Xilka Guddoomiyaha Golaha Wakiiladda DGKGS.
- e. Guddoomiye Baarlamaan ee Dawlad Goboleedyada Soomaaliya iyo dalalka kale ee Caalamka.

CUTUBKA 4AAD: HABRAACA XEERARKA

Qodobka 51aad

Curinta Hindise Xeerka

Waxaa Hindise Xeer soo bandhigi Kara:

1. Golaha Wasiirrada; ama
2. Ugu yaraan toban (10) Xildhibaan oo ka tirsan Golaha, marka laga reebo Hindise-Xeer la xiriira Miisaaniyad Sanadeedka, taasoo ka imaaneyso Golaha Wasiirrada.

Qodobka 52aad:

Hor-tabinta Soo Bandhigidda Hindise Xeer

1. Xukuumadda waxay codsan kartaa in loo soo hormariyo shuruudaha ay mudnaanta siinayso ama shuruuc qabyo ah oo loo baahan yahay ama dhameystirka Hindise Xeer qabyo ah, doodiisuna socoto.
2. Xukuumaddu waxay Hindise Xeer u soo bandhigi kartaa Golaha, labada bilood ee ugu horreeya Kalfadhi kasta.

Qodobka 53aad:

Soo Bandhigidda iyo Aqrinta Hindise Xeer qabyo ah

1. Hindise Xeer walba (Xeer qabya ah) wuxuu la xiriira soo jeedin codsi oggolaansho oo qaab soo jeedin ah (motion for leave) halkaas oo ay ku caddahay tilmaanta Hindise Xeerka.
2. Hindise Xeer waliba waa in xubnaha loo qaybiyo 48saac ka hor inta uusan marin aqrinta kobaad.
3. Soo jeedin (Motion) soo bandhigaysa hindise Xeer cusub waxay ka gudbeysaa aqrinta koowaad haddii aan laga keenin wax dood ah, wax-ka-bedelid ama su'aal.
4. Hindise Xeer kasta (Xeer qabya) ee la keeno Golaha waa in ay ku lifaaqan yihiin arrimaha soo socda.
 - a. Faahfaahin ku saabsan arrimaha Xeerku xallinayo, ujeedooyinka iyo saameynta Xeerku xambaarsan yahay iyo in uu waafaqsanyahay Dastuurka.
 - b. Caddeyn ku saabsan saameynta dhaqaale ee Xeerku leeyahay sanadka kowaad iyo mustaqabalka.

Qodobka 54aad:

Aqrinta Hindise Xeer

1. Hindise Xeer walba waa in laga hor-aqriyaa Golaha sadex (3) jeer oo kala duwan, sadex (3) maalmood oo kala duwan, ka hor inta uusan ansax noqon.
2. Aqrinta koowaad waxaa aqrinaya ciddii keentay Hindise Xeerka, aqrinta labaad (oo ah xilliga soojeedinta warbixinta Guddiga iyo doodda Golaha) iyo aqrinta sadexaad (oo ah aqrinta nuqulka Hindise Xeerka oo dhammaystiran oo ay ku jirto talo soojeedintii xubnaha Golaha) waxaa aqrinaya Guddiga ay howshiisu la xiriirto Hindise Xeerkaas.

3. Hindise Xeerku marka uu ka gudbo aqrinta koowaad, waa in loo gudbiyaa Guddiga ay hawshiisu la xariirto, kahor inta aan soojeedin (motion) wax-ka-beddelid aan lagu sameyn.
4. Aqrinta koowaad ee Hindise Xeerka laga hor-aqrinayo Golaha, doodda waa in ay ku koobnaato mabaadi'da guud iyo ujeedada Hindise Xeerka. Dhinaca soo jeediyay Hindise Xeer, waxaa loo oggolaanayaa in uu bixiyo faahfaahin dheeraad ah oo qeexeysa qodobada Hindise Xeerkaas. Wax-ka-beddel lama sameynayo aqrinta koowaad.

Qodobka 55aad:

U-gudbinta Hindise Xeerka Guddiga UXilsaaraan

1. Hindise Xeerku Markuu ka soo gudbo aqrinta koowaad, waa in si dhaqsa ah loogu gudbiyaa Guddiga uxilsaaran, si uu uga doodo ugana talo bixiyo, isagoo la kaashanaya cid walba oo aqoon u leh, ama uu khuseeyo, kadibna dib ugu soo celiyo Golaha.
2. Marka uu Guddigu ka doodayo Hindise Xeerka, qodobbada waxaa looga doodayaa sida ay u kala horeeyaan.

Qodobka 56aad:

Soo-Celinta Warbixinta Hindise Xeerka ee Heerka labaad iyo U-Gudbinta Guddiga

1. Golaha waa in lagu wargeliyaa wixii soojeedin wax-ka-beddelid ah ee Guddiga ku dhaqaaqay. Hindise Xeer walba ee Guddi soo bandhigo, wax ha laga beddelo ama yaan laga beddelin, waa in loo soo gudbiyaa Golaha, iyadoo ay la socoto warbixin qoraal ah.
2. Warbixinta mid ka mid ah Guddiyada Goluhu uu ka bixiyay Hindise Xeer hore loogu gudbiyey si loo mariyo aqrinta labaad, lagama doodi karo saddex (3) maalmood ka hor laga billaabo markii loo qeybiyay xubnaha Golaha Wakiilada.

Qodobka 57aad:

Wax-ka-beddelidda Hindise Xeerka ee Xiliga Warbixinta Guddiga

1. Xubnaha aan ka mid ahayn Guddiga ka baaraan degey Hindise Xeerka, waa inay fursad u helaan wixii soojeedin wax ku daris ama wax-ka-beddelid ah oo loo baahan yahay.
2. Xubnaha aan ka mid ahayn Guddiga howsha gacanta ku haya, waxay soo gudbin karaan soojeedin wax-ka-beddel qoraal ah, oo ku saabsan Hindise Xeerka uu Guddigu gacanta ku hayo afar (4) maalmood ka hor, intaan Hindise Xeerka loo mudayn aqrinta labaad
3. Guddoonka Golaha awood ayuu u leeyahay in uu kala qaado ama isku daro talooyin wax-ka-beddelid ama qodobo kala duwan marka lagu guda jiro doodda Warbixinta Guddiga. Wuxuu kaloo awood u leeyahay, haddii uu u arko sidaas, in uu ka codsado xubinta soojeedisay wax-ka-beddelidda in ay ka bixiso faahfaahin kooban si Guddoonka fikir uga qaato.

4. Guddoonka uma soo jeedin karo Golaha, qodob wax-ka-beddelid ah oo hore Guddiga u xilsaaran Hindise Xeerku ugu arkay mid aan waafaqsaneyn Xeerka. Howsha Guddoonka waxay ku kooban tahay qodobada ama arrimaha uu Guddiga waqti ama fursad u waayay in uu kusoo lafaguro.
5. Guddoomiyuhu wuxuu u soo bandhigi karaa (si looga doodo) soojeedin wax-ka-beddelid oo hore ay u diideen Guddiga u xilsaarnaa, haddii uu u arko mid muhimadeeda leh oo mudan in tix gelin dheeraad ah la siiyo, haddii aysan Guddigu soojeedintaas ku diidin kahor imaasho Xeer.
6. Guddoonka ma aqbali karo codsi dood galin wax-ka-beddelid la xiriirta oo keeni kara qas iyo isku dir, lehna dabeecad soo noqnoqasho ama ujeedada laga leeyahay ay tahay in si macno darro ah u dheereeyo hannanka dib-u-eegista (dooda) ee Warbixinta (Guddiga).

Qodobka 58aad:

Habka Dooda Wax-Ka-Beddelidda Hindise Xeer

1. Ka doodista Hindise-Xeer waa in ay u kala horeysaa sida soo socda:
 - a. Cidda keentay hindise Xeerka.
 - b. Guddoomiyaha Guddiga ay khuseyso Hindise Xeerka.
 - c. Kulanka Guud ee Golaha.
 - d. Haddii aaney Xukuumadu keenin Hindise-Xeerka, Golahu wuxuu Xukuumada weydiin karaa aragtideeda (fikerkeeda).
 - e. Xubnaha kale waxay u hadlayaan sida uu u kalasiiyo hadalka Guddoomiyuhu. Markay doodda dhammaato, cidda keentay Hindise-Xeerka waxay xaq u leedahay in ay jawaab bixiso. Intaa kaddib Guddoomiyaha ayaa soo xiraya doodda isagoo dalbanaya codeynta xubnaha ee ku aadan Hindise-Xeerka.
2. Soojeedin walba oo wax-ka-beddelid ah, oo wargelinteeda waafaqsan tahay Xeer-Hoosaadka waa laga doodi karaa waxna waa laga beddeli karaa.
3. Haddii la oggolaado in laga doodayo warbixin Guddi, xubin walba waxaa loo oggolyahay in ay hadasho mar qura, waqti aan ka badneyn shan (5)daqiiqo, iyadoo xaq u yeelaneysa soojeedin wax-ka-beddelidkasta ee warbixinta Guddiga.
4. Dooda la xiriirta wax-ka-beddelid Hindise Xeer, dib ayaa loo dhigi karaa muddo usbuuc ah, haddii sidaas ay codsadaan ugu yaraan toban (10)xubnood oo ka duwan xubnihii soo bandhigay wax-ka-beddelidda ama inta badan xubnaha Guddiga ku shaqada leh.

Qodobka 59aad:

Soo-Jeedinta (Motion) Gabagabada Heerka Warbixinta

Marka ay soo affaranto ka doodidda HindiseXeer laba goor aqris maray, waxaa la soo gudbinayaa soojeedin (motion) ku aaddan oggolaanshaha wax-ka-beddelka Hindise Xeerka ama in sidiisa loo qaato.

Qodobka 60aad:

Hubinta & Ansixinta Hindise-Xeerka

1. Haddii Hindise Xeer laga hor aqriyay Golaha laba (2) jeer, waxna laga beddelay ama dood la geliyey waqtiga warbixinta Guddiga lasoo bandhigayay, waa in loo gudbiyaa aqrin sadexaad kaddibna lagu ansixiyaa saddex (3) maalmood kaddib.
2. Marka Hindise Xeerka ka gudbo aqrinta sedexaad, qodobbada la doonayo in wax laga beddelo waa in lagu wargeliyaa Guddoomiyaha Golaha iyadoo qoraal ah, kaasoo ay ku saxiixanyihiin ugu yaraan toban (10) Xubnood, 24saac ka hor inta aan la ansixin Hindise Xeerka.
3. Wixii soo jeedin wax-ka-beddelid ah ee ku saabsan Hindise Xeerka la hor keenay Golaha, waa in loo qeybiyaa Golaha iyadoo qoraal ah. Haddii xubnihii soo bandhigay ka noqdaan wax-ka-beddelkii ay soojeediyeen, xubin kasta oo kale ayaa soojeedin karta isla wax-ka-beddelkii oo uu ka noqday soojeediyihii hore.
4. Haddii Guddoonka Golaha uu u arko wax-ka-beddelid Hindise Xeer mid aan Xeerka waafaqsaneyn, waa in lagu celiyaa xubnihii soo bandhigay.
5. Haddii toban (10) Xubnood isla soo bandhigeen soojeedin wax-ka beddelid Hindise Xeer, Guddoonka ayaa tilmaamayo xubinta soojeedindoonta wax-ka-beddelidaas.
6. Gebagebada warbixinta Guddiga oo lagu daro wax-ka-beddellada la qaatay, waa in dib loogu celiyo Guddiga ku shaqada leh.
7. Guddigu waxay hubiyaan in wax-ka-beddelladaas sidii ay ahayd loogu daray, mana sameynayo wax-ka-beddal cusub ama dood, haddii aysan wax ka dhimeyn ama ka hor imaaneyn qodobbo Dastuurka ah ama Shuruucda kale.
8. Guddigu haddii ay arkaan in Hindise-Xeerku ama qodobbo ka mid ahi ka hor imaanayo Dastuurka ama Shuruucda kale, waxay dib ugu soo celinayaan Golaha.
9. Marka Guddigu hubiyo in Hindise-Xeerku saxanyahay, waa in loo muddeeyaa aqrinta seddaxaad.
10. Ka hor aqrinta seddaxaad, xubnaha waa in loo qaybiyaa nuqulka Hindise-Xeerka ugu yaraan laba maalin.

Qodobka 61aad

Hindise Xeer Sugaya Saxiixa Madaxweynaha

1. Hindise Xeer wuxuu Xeer noqonaaya marka uu maro habraaca xeerdejinta ee ku xusan Dastuurka iyo Xeer-hoosaadka kadibna uu saxiixo Madaxweynaha, laguna soo saaro Faafinta Rasmiga ee Dowladda.
2. Guddoomiyaha Golaha ayaa Madaxweynaha u diraya Xeer dhammeystiran si uu u saxiixo loona faafiyo.

3. Madaxweynuhu; waa inuu muddo aan ka badnayn soddon (30) maalmood oo maalmo shaqo ah ku saxiixaa ama dib ugu soo celiyaa Golaha, isagoo soo raacinaya sababta soo celinta Hindise Xeer soo maray Golaha oo sugaya saxiixiisa.
4. Haddii mudada soddon (30) cisho ku filnaan weydo, Madaxweynuhu wuxuu codsan karaa muddo kordhin aan ka badneyn Soddon (30) cisho, ka hor intaysan ka dhamaan.
5. Hindise Xeer kasta oo Golaha u dirayo Madaxweynaha si uu u saxiixo, Goluhu waa inuu xaqiijiyaa inuu yahay nuqulka saxda ah ee Golaha.

Qodobka 62aad:

Hindise Xeerka La Diiday

1. Sida ku xusan Qod. 40aad, Faq. 5aad ee Dastuurka, Golaha oo kaliya ayaa xaq u leh awoodda diidmada Xeer qabyo ah.
2. Haddii Golaha diido Hindise-Xeer, hindisehaasi laguma soo celinkaro muddo soddon (30) malmood laga bilaabo maalinta hindisaha la diiday.

Qodobka 63aad:

Dhaqan-Gelidda Xeerarka

Sida ku cad Qod. 48aad. Faq. 6aad ee Dastuurka, Hindise Xeer qabyo ah wuxuu dhaqangalayaa kaddib marka uu maro habraaca Xeer-dejinta, Madaxweynahuna saxiixo, laguna soo saaro Faafinta Rasmiga.

Qodobka 64aad:

Durid Xeer

1. Xeer maray habraaca ansixinta xeerarka iyo dhaqangelintiisa, si waafaqsan Qod. 2aad, Faq. 2aad ee Dastuurka, waxaa lagu duri karaa oo keliya marka uu kasoo horjeedo Shareecada Islaamka iyo Dastuurka.
2. Xeer maray habraaca ansixinta xeerarka, si waafaqsan, sida ku xusan xeerka Golaha, waxaa duri kara:
 - a. Saddex meelood hal meel (1/3) xubnaha Golaha.
 - b. Wasiirrada
 - c. Toban kun (10,000) iyo in ka badan oo codbixiyayaal ah oo diiwangashan, sida ku cad Qod. 40aad, Faq. 6aad ee Dastuurka.
3. Durid Xeer ee waafaqsan Faq.1aad&2aad ee qodobkaan, waxaa la horgeyn karaa go'aanna ka gaari karta Maxkamadda Dastuurka ah oo keliya
4. Haddii Maxkamadda Dastuurku ay jebiso duriddii Xeerka, kharashka ku baxay waxaa bixinaaya dhinacii hindisaha duridda Maxkamadda Dastuurka horgeeyay.

Qodobka 65aad:

Dib U Eegista & Ka Warbixinta Qoraalada Xeerarka Qabyada Ah

Marka Xeer qabyo ah Golaha usoo gudbiyo Guddi, Guddigaasi waa inuu dib u eegis ugu sameeyaa Xeerka qabyada ah, sida soo socota:

1. Guddigu waa inuu casuumaa cidda soo gudbisay Xeerka qabyada ah, si uu ugu sharraxo uguna jawaabo su'aalaha ay ka qabaan.
2. Haddii cidda keentay Xeerka qabyada ah aysan ahayn Wasaarad, Guddigu waa inuu martiqaadaa Wasiirka Xeerka shaqada ku leh ama hay'adaha ay arrintu khuseyso si ay uga dhiibtaan fikirkooda.
3. Guddigu waxaa uu yeelan karaa kulamo uu dhageysigooda ka soo qayb galiyo dadweyne isugu jira khubaro, ururada dadweynaha, dad wakiil ka ah bulshada rayidka ah iyo shakhsiyaadkii kale ee keeni kara warbixinno la xiriira Xeerkaa qabyada ah.
4. Kaddib marka uu dhageysto xogta saraakiisha Dowaladda iyo marqaatiyaasha kale, Guddigu waa inuu dib u eegis ugu sameeyaa Xeerkaas qabyada ah qodob qodob.
5. Marka Guddigu gaba-gabeeyo dib u eegistiisa qodob-qodobka ah, uuna go'aamiyo isbeddello lagu samaynayo Xeerkaa qabyada ah ee loo soo gudbiyay, waa inuu wargeliyo Wasiirka shaqada ku leh ama ha'yadaha ay arrintu khuseyso, uuna raadiyo fikirkooda ku aaddan isbeddallada lagu sameeyey Xeerka qabayada ah.
6. Kaddib marka Guddigu gaba-gabeeyo shaqada ku xusan faqrada kore (1-5), waxaa Guddigu warbixinta oo qoran u gudbinayaa Golaha, ayadoo ay la socoto wixii la badalay ama haddii aan wax laga baddelin. Golaha dhexdiisa, warbixinta waxaa xoojiya hadal ahaan Guddoomiyaha Guddiga ama xubin kamid ah Guddiga oo uu asagu u xilsaarto.
7. Warbixinta ku saabsan Xeerka qabyada ah, waa in lagu soo bandhigo isbedello cayiman oo sabab loo yeelayo, kuwaasoo Golaha uu go'aan uga gaaro kulankiisa xilliga warbixinta.
8. Guddigu waxaa uu xaq u leeyahay inuu u soojeediyo Golaha, diidmada Xeer qabyo ah, asagoo soo bandhigaya cadaymo la xiriira sababta uu u diidayo.
9. Xoghayaha Guddiga waa inuu ku wargaliyaa Wasiirka shaqada ku leh ama ha'yadaha arrintu khuseyso, waqtiga laga doodayo, Xeerka qabyada ah ee uu Golaha u soo gudbiyey.

CUTUBKA 5AAD: GUDDIYADA GOLAHA

Qodobka 66aad

Xeerarka Guud Ee Guddiyada

1. Sida ku cad Qod. 40aad, Faq. 5aad ee Dastuurka, Golaha ayaa samaysanaya Guddiyada uu lagama maarmaan u arko si uu waajibaadkiisa u guto.
2. Guddoonku waxaa uu dhisayaa Guddiyo, (ayna ku jirin madaxda Guddiyadu), isla markaana waxaa uu qeexaa waajibaadka shaqo ee Guddiyadaas, kadib marka uu Guddoomiyaha Golaha soojeediyo asagoo la tashanaya ku-xigeennadiisa.
3. Xubnaha lasoo dhisay ayagaa iska dhex dooranaayo Guddoomiyaha kuxigeenkiisa & xoghaye.

4. Guddi kasta, wuxuu arrin khaas ah oo leh waqti cayiman awgeed, ugu soo darsan karaa xubnihiisa, Xildhibaan ama Xildhibaanoo aan horey uga mid ahayn Guddiga, kaddib marka xubnaha Guddigu arrintaas iskula qaataan codeyn aqlibayadda ah. Xubinta lagu soo daray Guddi marxalad gaar ah awgeed, way ka qeyb gali kartaa fadhiyada Guddiga laakiin malaha xuquuqda codeynta ee arrimaha uu Guddigu go'aannada ka gaarayo.
5. Marka ay jiraan duruufo, Guddiyadu waxaa ay isla isticmaali karaan qalabka iyo adeegyada kale ee la heli karo.
6. Guddoomiyaha Goluhu, asagoo la tashanaya ku-xigeennadiisa, waxa uu magacaabaa Guddiyo u xilsaaran in ay qabtaan howlo gaar ah, warbixintoodana u soo gudbiya Guddoonka Golaha, si loo horgeeyo Golaha.
 - a. Haddii hal shaqo ay ka wada dhaxayso dhowr Guddi, Guddiga arrinka mas'uulka ka ah iyo Guddiyada hawshu kala dhaxayso waa inay isku waafaqaan waqti xaddidan oo ku haboon gudbinta aragtiyadooda.
 - b. Haddii ayna gaarin waqti xaddidan waxaa waqtiga go'aminaya Guddoomiyaha Golaha, isla Guddoonka ayaana sidaas ku wargalinaya Guddiyada.
7. Dhismaha xubnaha Guddi waxaa lagu salaynayaa aqoonta, khibradda, dheellitirka & metelaadda bulshada (deegaamada & qeybaha Bulshada), iyadoo xubnaha ka dhimanaada uu dhameystirayo Guddoomiyaha oo kala tashankara labadiisa ku-xigeen.

Qodobka 67aad:

Waajibaadka Guddiyada Golaha

Waajibaadka Shaqo ee Guddiyada Golaha, marka lagu daro shaqooyinka ayaga u khaaska ah ee Xeer-hoosaadkani farayo, waxay ahaanayaan sida soo socota:

1. In ay fuliyaan shaqo kasta oo uu Golaha Wakiilladdu u xilsaaro.
2. In ay baaraan, ka doodaan, talana ka soo bixiyaan Xeerarka qabyada ah ee la hor keeno Golaha.
3. In ay keenaan Xeer kasta oo qabyo ah, ama Qaraarro qabyo ah, oo ku saabsan waxyaabaha ay shaqadoodu tahay, marka laga reebo Hindise Xeer la xiriira miisaaniyadda sanadlaha ah, iyadoo ay isku raaceen aqlabiyadda Guddiga.
4. In ay Golaha u soojeediyaan Xeerar qabyo (Hindiso Xeer) ah, oo ay tahay in Xukuumada loo faro in ay kafaalo qaado.
5. In ay talo siiyaan Guddiga Miisaaniyadda iyo Maaliyadda, lacagta iyo illaalinta hantida dadweynaha arrimaha ku saabsan mudnaanta miisaaniyadeed ee wasaaradaha ama hay'adaha kale ee shaqadooda hoos timaado.
6. In ay baaraan talana ka bixiyaan siyaasadaha saameynta ku leh wasaaradaha Guddiyada shaqadu kala dhaxeyso.
7. In ay ka talo bixiyaan ama ay caddeeyaan arrimaha Golaha Wakiiladdu u soo gudbiyo.

8. In ay keenaan doodo Goluhu ka yeesho oo ah arrimaha faa'iidadu ugu jirto Ummada.
9. In ay qiimeeyaan, kormeeraana habka loo qabto iyo habka loo hirgaliyo Xeerarka iyo Qorshayaasha Xukuumadda iyo hay'adaha ama koox kasta oo ay Xeer ahaan shaqo kala dhaxeeyso.
10. In ay dib-u-eegis ku sameeyaan qorshaha kharashaadka waqtiga dhow, dhexe iyo kan fogba ee ha'yadda ama ha'yadaha loo xilsaaray.
11. In ay bilaabaan baaritaan la xiriira shaqada Guddi kasta u xilsaaran yahay.
12. In ay sameeyaan cilmibaaris ku saabsan shaqada Guddi kasta u xilsaaran yahay.
13. In ay sameeyaan dadaal kasta oo ay kula falgalayaan kuna kasbanayaan bulshada rayidka ah.
14. In ay Golaha ku wargaliyaan shaqooyinkooda.

Qodobka 68aad

Doorashada Xubnaha Guddiga Joogtada Ah

Guddiga Joogtada ee Goluhu wuxuu ka kooban yahay Guddoomiyaha, labo Guddoomiye ku-xigeen, Habdhowraha iyo ku-xigeennadiisa, iyo Guddoomiyayaasha Guddiyada Golaha.

Qodobka 69aad

Waajibaadka Shaqo ee Guddiga Joogtada ah

1. La socodka iyo kormeeridda ku dhaqanka Dastuurka iyo Xeerarka DGKGS
2. Socodsiinta Howlaha Golaha Wakiilladda labada kalfadhi dhexdooda.
3. Uruurinta xogaha iyo dhacdooyinka Dalka labada kalfadhi dhexdooda, wuxuuna warbixin sugan u soo gudbinayaa fadhiga Golaha.
4. Wuxuu diyaariyaa isla markaana maamulaa jadwal - qorsheedka fadhiga Golaha.
5. Hubinta Qorshihii Xukuumadda ee la ansixiyey in loo fuliyey sidii loogu tala galay.
6. Wuxuu Guddigu u yeeri karaan mas'uul kasta si ay wareysi, qoraal ama su'aalo uga waydiiyaan arrimaha la xiriira howshiisa.
7. Diyaarinta Qorshayaal iyo barnaamijyo wax-qabad oo ku aaddan Golaha Wakiilada.
8. Ka tala bixinta arrimaha amniga, siyaasadda, dhaqaalaha, arrimaha bulshada iyo dhowrista deriswanaagga.
9. Wuxuu Guddigu go'aamiyaa, qeybiyaana miisaaniyad sanadeedka shaqo ee Guddiyada Golaha Wakiilladda.
10. Xoojinta xiriirka saaxiibtinimo ee Golaha iyo baarlamaannada Dalka iyo kuwa Caalamka.
11. U soo jeedinta mas'uuliyiinta Wasaaradaha iyo ha'yadaha Dowladda KG dhaliil iyo ammaan hadba kay mudan yihiin.
12. Soo saarista baaqyo Gole markii ay jiraan duruufo dabiici ah iyo kuwo aadaminimo
13. Guddiga wuxuu awood u leeyahay in uu dib u dhigo howlaha shaqo ee Golaha afar iyo tobon (14) maalmood oo maalin shaqo ah.

Qodobka 70aad

Shuruudaha lagu Lumin karo Xubinnimada Guddiga Joogtada ah

1. Geeri
2. Xilgudasho la'aan.
3. Haddii fasax la'aan xubin ay ka maqnaato fadhiyada Guddiga Joogtada ah labo kulan oo is-xiga sabab la'aan.
4. Jebinta Shareecada Islaamka, Dastuurka, Xeer-hoosaadka iyo xeerarka Dalka.
5. Istiqaalo qoraal ah keento xubinta lagana aqbal.

Qodobka 71aad

Guddoonka Guddiyada

1. Guddi kasta ee Golaha Wakiilada DGKG ka mid ah waa inuu yeeshaa Guddoomiye, Guddoomiye Ku-xigeen iyo Xoghaye oo ah hoggaanka guddigaa.
2. Xubin kasta oo ka mid ah Guddoonka Guddiga waa in laga dhex doortaa xubnaha Guddiga dhexdooda.
3. Guddoomiyaha Guddiga ayaa saxiixaya go'aanada Guddiga
4. Haddii Guddoomiyaha Guddigaasi uu soo gudbiyo istiqalo qoraal ah, haddii uu dhinto, haddii ay ku timaado xilgudasho la'aan joogto ah ama uu si joogto ah uqamaqnaado kulamada Guddiga, Guddigu waxaa uu arrinkaas ku wargelinayaa Guddoomiyaha Golaha si ay u doortaan Guddoomiye cusub,
5. Faq.4aad ee qodobkan, waxay sidoo kale saameeynaysaa Guddoomiye ku-xigeenka iyo Xoghayahaba.

Qodobka 72aad

Guddi Hoosaadyada

1. Guddigu waa inuu abuurtaa Guddi-hoosaadyo, marka uu u arko in ay tahay muhiim, si ay howshu ugu fududaato
2. Guddi-hoosaadku waa inuu helo awood buuxda, ayadoo la eegayo waajibaadka uu faray Guddigu.
3. Xubnaha Guddi-hoosaadku waa xubno kamid ah Guddiga caadiga ah.
4. Iyadoo la tixraacayo howl khaas ah ee Guddi-hoosaadku leeyahay, Guddigu waxaa uu u caddayn karaa taariikhda ay tahay in Guddi-hoosaadku uu ku soo celiyo warbixintiisa.
5. Marka Guddi-hoosaad loo xilsaaro inuu arrin cayiman daraaseeyo, Guddi-hoosaadkaan jiritaankiisu waxaa uu ku eegay kadib markuu keeno warbixintiisa ugu danbeysa.
6. Marka Guddigu ka helo Guddi-hoosaadka warbixinta ugu danbeysa, Guddigu waa inuu darsaa, ansixiyaana warbixintaa kama-danbeysta ah, isla marahaantaana waa in Guddoomiyaha Guddigu u gudbiyaa Golaha. Guddi-hoosaadyadu awood uma laha in ay toos ugu gudbiyaan Golaha warbixintooda.
7. Guddi-hoosaadku kama garab furi karo kulan ayadoo uu socdo kulankii Guddiga.

Qodobka 73aad

Qorsheyaasha Shaqo ee Guddiga

1. Guddoomiyuhu asaga oo la tashanaya xubnaha kale ee Guddiga, waa inuu diyaariyo bilowga sanad kasta, ugu danbeyn bisha labaad (Febaraayo), qorshaha shaqo iyo howlaha Guddiga, taasoo ay ka mid noqon karto abuurista Guddi-hoosaadyada, qorshahaa shaqada waa inuu ansixiyaa Guddigu.
2. Guddigu waa inuu qiimeeyaa qorshaha shaqo ee Wasaaradda shaqadu kala dhexeyso seddexdii biloodba mar, haddii ay muhiim noqotana wax bey ka bedeli karaan qorshahooda.
3. Guddigu waa inuu diyaariyaa oo ansixiyaa qorshe-howleed sanadle ah oo lagu kor-joogteynayo in wasaaradda ama hay'adaha kale ee Dowladda ay dhaqangelisay Xeerka, oo ay ku jiraan la socoshada dhammaan howlaha Wasaaradda, taasoo qeyb ka ah qorshaha hawleedka Guddiga.
4. Guddiyada waa in ay helaan adeegyada khubarada, xirfadlayaasha, shaqaalaha farsamada iyo kaaliyayaasha xafiisyada, hadba sidii uu Guddigu u arko in ay tahay muhiim, hadba inta ay awood u siinayso Miisaaniyadda Golaha.
5. Guddiyada waa in awood loo siiyo in ay u safaan meel ka baxsan xarunta Golaha, si ay u soo dhageystaan caddaymo, u sameeyaan la-tashiyo ama ay booqdaan goobo la xiriira baaristooda.
6. Xoghayaha Guddiga, waxaa uu u xilsaaran yahay diyaarinta dhammaan safarrada Guddiga, sida uu ugu sheego Gudoomiyaha Guddigu.
7. Gudoomiyaha Guddi kasta, asagoo la tashanaya xubnaha kale ee Guddiga, waa inuu diyaariyaa Miisaaniyadda sanadka soo socda oo ku saleysan qorshahooda shaqo, waana inuu u soo gudbiyaa xafiiska Guddiga Joogtada Golaha, si loo ansixiyo. Guddigu waa inuu ansixiyo miisaaniyaddiisa ugu danbeyn bisha sedexaad kowdeeda (1da Maarso).
8. Miisaaniyadda waa in ay ku jiraan, aanayse ku xadidnaan:
 - a. Kharashka helidda adeegyada khubarada, xirfadlayaasha, shaqaalaha farsamada iyo kaaliyayaasha xafiisyada, hadba sida loo arko in ay muhiim u yihiin.
 - b. Kharashka safarrada xubnaha Guddiga ama xubanaha shaqaalaha ee la xiriira shaqada Guddigan sida Xeerku u oggolyahay.
 - c. Kharashyadaas waxaa kamid ah, kan raacista gaadidka, cuntada, gunno maalmoodka, hoyga xubnaha, kirada qolalka shirarka, adeegayada tarjumaadda, iyo kharashaadka kale sida saadka, dirista dhambaallada iyo waraaqaha, iibsashada qoraallada iyo qalabka kombuyuutarrada (IT), iyo adeega cabitaanka/qaboojiyayaasha.
 - d. Kharashaadka Guddigu waa in aysan ka hor imaan xadeynta cayiman ama Xeerka.
9. Codsiga oggolaanshaha safarka waa in hab qoraal ah loogu soo gudbiyaa Xafiiska isagoo caddeynaya:
 - a. Ujeeddada safarka;
 - b. Taariikhda safarka;

- c. Meesha loo safrayo;
- d. Magacyada xubnaha safraya;
- e. Qiimaha ku baxaya safarka

10. Guddigu waa inuu diyaariyaa, Golahana u gudbiyaa warbixin qoran oo ku saabsan Safar kasta oo Guddigu galo ee ku xusan qodobkaan. Warbixintu waa in ay ku jirto faahfaahinta safarka, kharashaadka, howlaha, warbixinnada la helay iyo go'aannada lagu gaaray safarka.
11. Tixgalinta Xeerka qabyada ah waa in ay lahaadaan mudnaanta koowaad ee Guddiyada oo dhan, waana in ay ka hormaraan daraasadaha iyo baaritaanada kale oo dhan.

Qodobka 74aad

Hawl-wadeenadda Guddiyada

1. Golaha waa inuu siiyaa Guddiyada hawl-wadeenno maamul iyo mid farsamoba.
2. Marka Guddiga la siiyo hawl-wadeen taageera, Xoghayaha Guddiga ayaa kormeeraya hawl-wadeennada maamulka ee Guddiga.

Qodobka 75aad

Qoraallada Guddiga

1. Xeerarka khuseeya qoraallada Golaha, marka lagu sameeyo is-beddello (adjustment) laga maarmi waayo, waxay saameyn ku yeelanayaan qoraalada Guddiyada.
2. Hadal qoraalka shirarka (Minutes) Guddiyada waa in loo qoraa hab la mid ah kuwa Golaha. Waxaa u sii dheer arrimaha hoos ku xusan.
 - a. Haddii shirka uu ahaa mid furan ama mid xiran.
 - b. Magacyada hawl-wadeennada goob-joog ka ahaa.
 - c. Magacyada marqaatiyaalka, mas'uuliyaddooda iyo hay'adaha ay ka kala socdaan, haddii ay jiraan.
3. Hadal qoraalka waa in ay ku saxiixanyihiin Xoghayaha iyo Xogheynta Guddiga.
4. Warbixinnada Guddiga ee loo gudbinayo Golaha waxay noqonayaan kuwa kooban, markasta waa inay daabacanyihiin, mid walba isku dheggantahay, iyada oo gaarkeeda ah.
5. Hadal qoraalka shirarka Guddiyada oo maqal iyo muqaal ah waa la sameyn karaa haddii sidaas Guddigu go'aansado.

Qodobka 76aad

Kulamada Guddiyada

1. Xubnaha Guddiga Joogtada ah waxey kulmaan hal mar todobaadkiiba.
2. Guddiyadu waa in ay si joogto ah u kulmaan ugu yaraan hal mar labadii todobaadba, waqtiyada lagu jiro kalfadhiyada Golaha, waqtiyada kulamada waxaa goynaya Guddoomiyaha, ama waxaa tala ka soojeedinaya Golaha.
3. Guddi walba xaqbuu u leeyahay in uu kulmo xittaa haddii kalfadhiyadu ay xiran yihiin.

4. Guddi kulan kale ma yeelan karo (kama garab furi karo kulan kale), ayada oo uu socdo kulanka Golaha, haddii uuna ka helin oggolaansho Guddoomiyaha Golaha.
5. Marka uu helo codsi ay ku saxiixan yihiin ugu yaraan saddex meelood meel (1/3) xubnaha Guddiga, Guddoomiyaha Guddiga waa inuu qabtaa kulanka mudo ku siman toban (10) maalmood gudahood oo maalmo shaqo ah, ayadoo xubnaha Guddiga lagu wargalinayo jiritaanka kulanka ugu yaraan afartan iyo sideed(48) saacadood ka hor. Sababta loo qabanayo kulankaana waa in lagu cadeeyaa wargalinta.
6. Kaddib marka uu Guddoomiyaha Guddigu amro, Xoghayuhu waa inuu siiyaa xubin kasta oo ka mid ah Guddiga, ogaysiin ku saabsan kulankaas ugu yaraan afartan iyo sideed (48) saacadood ka hor kulanka, ogaysiiskaasi waa inuu ku cad yahay ajendaha shirka, waqtiga iyo goobta lagu kulmayo.
7. Xoghayuhu; waa inuu shir walba oo Guddigu leeyahay qoraal ahaan ugu wargeliyo Guddoomiyaha Golaha.
8. Guddoomiyaha Guddigu waa inuu siiyaa xubin kasta oo kamid ah Guddiga wax alaale wixii qoraallo ah (documents) ee la xiriira ajendaha kulanka.
9. Markasta oo ajenda kamid ah ajendayaasha kulanka uu khuseeyo Wasaarad, Guddoomiyaha Guddigu waa inuu xaqiijiyaa in Wasaarada shaqada ku leh, la gaarsiiyay ogaysiin ku saabsan kulanka Guddiga, ugu yaraan afartan iyo sideed saacadood (48) ka hor, haddii ayna Guddigu go'aansan si kale (sida inaan la ogeysiin Wasiirka jiritanka kulanka).
10. Xubintii fasax la'aan ama cudur-daar la'aan ka maqnaato fadhiyada Guddiyada (2) kulan shaqo oo isku xiga, wuxuu muteysanayaa digniin qoraal ah, hadduu misna cudurdaar la'aan maqnaado muddo gaaraysa afar (4) kulan oo xiriir ah ama teel-teel ah labaatan iyo kow (21) Cisho gudahood, waxaa lagu ganaaxayaa ganaax lacageed oo gaareysa Boqol Doolar (\$100).

Qodobka 77aad

Kulamada Khaaska ah iyo Kuwa Guud

Shirarka Guddiyadu waxay noqonayaan mabda' ahaan kuwa u furan Dadweynaha marka laga reebo xilliyada uu Guddigu:

1. Ka doodayo arrimo qarsoodi ah oo taabanayo amniga DGKGS.
2. Ka doodayo faafaahin ku saabsan qandaraas ganacsi oo ay ku lug-leeyihiin hay'adaha Maamul Goboleedka ama kuwa Jamhuuriyadda Soomaalia iyo cid seddexaad oo looga hadlayo arrimo qandaraas oo qarsoodi ah.
3. Diyaarinayo talo soojeedin qabyo qoraal ama dhameystiran oo ay ka mid yihiin qoritaanka warbixinta muhiimka u ah Golaha.
4. Uu sidaa go'aansado iyadoo lagu saleynayo codka aqlabiyadda xubnaha Guddiga.

Qodobka 78aad

Ajendaha Kulamada Guddiyada

1. Guddoomiyaha Guddigu asagoo la tashanaya xubnaha Guddiga waa inuu go'aamiyaa ajenda kulanka.
2. Guddoomiyuhu waa inuu qoraa ajendaha kulanka asagoo tixraacaya qorshaha shaqo ee Guddiga iyo kan Golaha.
3. Gabagabada kulan kasta oo uu yeesho Guddigu, waa in Guddigu ka doodaa waxa uu ku saabsan yahay kulanka xiga ee Guddigu yeelan doono, waana in ay diyaariyaan nuqulka ajendaha ee kulankaas.
4. Kadib marka uu Guddoomiyuhu helo codsi ku aadan arrin ay tahay in laga doodo oo ay ku saxiixanyihiin ugu yaraan saddex meelood meel (1/3), xubnaha Guddiga, waa in uu Guddoomiyuhu arrintaas ku daro ajendaha.
5. Guddigu waxaa uu ku bedeli karaa ajendaha cod aqlabiyad ah.

Qodobka 79aad

Soo Xaadirista Kulamada Guddiyada

1. Haddii xubinta oo aan fasax ka helin Guddoomiyaha Guddiga iyo Guddoomiyaha Golaha, uu ka maqnaado seddax (3) kulan oo isku xiga, ama uuna kasoo qeyb galin kulamada Guddiga oo dhan muddo ka badan hal bil (1), waxaa xubintaas loo gudbinaya Guddiga Xeer-Hoosaadka, Anshaxa iyo Xasaanadda.
2. Haddii Guddoomiye Ku-xigeenka Guddiga iyo Xoghayuhu, ayagoo aan oggolaansho ka haysan Guddoomiyaha Golaha Wakiiladda iyo Guddoomiyaha Guddiga ay ka maqanaadaan labo (2) kulan oo isku xiga, ama kulamada Guddigu yeesho oo dhan, waqti ka badan hal bil (1), waxaa si dhaqso leh loogu gudbinayaa Guddiga Xeer-Hoosaadka, Anshaxa iyo Xasaanadda.
3. Haddii Guddoomiyaha Guddiga asagoo aan ka haysan oggolaansho Guddoomiyaha Golaha, uu ka maqnaado afar (4) kulan oo isku xiga ama kulamada uu yeesho Guddigu waqti ka badan laba (2) bilood, wuxuu weynayaa xilkii Guddoomiyenimada.
4. Xoghayaha Guddiga waxaa laga doonayaa inuu ku wargaliyo Guddiga marka ay jiraan ama ay muuqdaan arrimaha ku xusan (1, 2 & 3) ee qodobkaan.
5. Xubintii lumisa xilka ay Guddiga u heysay wuxuu noqonayaa xubin Guddiga ka tirsan, haddii aan Guddoonka Goluhu go'aan kale ka qaadan, waana inuu soo xaadiraa kulamada Guddiyada.

Qodobka 80aad

Habka kulamada Guddiyada

1. Kulamada Guddiyada waa inuu guddoomiyo Guddoomiyaha Guddigu.
2. Haddii uu maqanyahay Guddoomiyaha Guddigu, Guddoomiye-Ku-xigeenka ayaa qabanaya shaqadii Guddoomiyaha, hadii lawaayo guddoomiye ku-xigeenka waxaa qabanayo Xoghayaha.
3. Guddoomiyaha waa inuu maamulaa doodaha Guddiga, asagoo xaqiiqsanaya (aqoonsanaya) qof kasta oo hadlaya, xaqiijinayana in waxyaabaha laga doodayo ay waafaqsan yihiin Xeeryo iyo xeerar jira.

4. Guddoomiyuhu waa inuu xaqiiqsadaa qofka uu yahay, ka hor inta aaney hadlin xubnaha Guddigu.
5. Guddoomiyuhu waa inuu u oggolaado xubnaha, in ay u hadlaan sida ay ugu kala horeeyaan codsiga ah in ay hadlaan.
6. Haddii nidaamka kulanka aan la ilaalin, Guddoomiyuhu waxaa uu joojin karaa kulanka.
7. Xubnaha Guddiga waxay iska-dhex-dooranyaan Guddoomiye haddii Guddoonku ka maqnaadaan shirka Guddiga.
8. Karraaniga Guddiga ayaa ka mas'uul ah qaadista minityada (qoraallada) kulanka, galeynta/xifidida, helidda iyo ka qaadista qoraalada xafiiska Guddiga, fududeynta xiriirka Guddiga iyo Xukuumadda. Guud ahaana Xoghayaha ayaa la soconaya hirgalinta go'aamada Guddigu gaaro.
9. Xoghayaha Guddiga ayaa u xilsaaran kormeerka karraaniga (Clerk) ee Guddiga.

Qodobka 81aad

Guntanka Guddiyada

1. Inta badan ee xubnaha Guddiga ayaa ah kooramka.
2. Waxaa loo baahan yahay in uu kooramku dhan yahay marka Guddigu go'aan gaarayo.

Qodobka 82aad

Codeynta Guddiyada

1. Go'aannada Guddiga waxaa la gaaraa, ayadoo la raacayo ansixinta mooshin ku yimaada cod aqlabiyad ah, oo ay ku codeeyaan inta badan xubnaha jooga oo codeynaya.
2. Haddii uu codku nodqo bar-bar dhac, halka uu Guddoomiyaha codkiisu raaco ayaa la ansixinayaa.
3. Gabagabada doodda ee arrin laga doodi karo, haddii talo lasoojeediyo, Guddoomiyaha ayaa u aqrinaya Guddiga qodobka lasoojeediyay, waxaa uuna weydiinayaa in ay aqbalaan in laga doodo iyo in kale.
4. Haddii uu jiro khilaaf cad oo ku saabsan ka-doodis soojeedin la keenay oo u dhexeeya Guddiga, Guddoomiyuhu waxaa uu ugu baaqayaa Guddiga inay cod u qaadaan arrinkaas.
5. Xubnaha Guddigu waxay u codeynayaan ayagoo taagaya gacanta, tirada codadkaas dhinac kastana waa in lagu qoraa ama lagu sheegaa minit ka kulanka Guddiga.
6. Xubin ka mid ah Guddiga waxa ay codsan kartaa cod bixinta oo qoran/diiwaangashan, waa haddii codsigaasu yimaado ka hor intii aan loo gudagelin codeynta.
7. Haddii xubin kamid ah Guddiga ay codsato in codeynta la qoro, Xoghayaha Guddiga waa inuu yeeriyaa ama aqriyaa magacyada xubnaha, sida ay ugu kala horeeyaan xaraf ahaan, xubin kasta waxaa uu ku jawaabayaa "haa" ama "maya", natiijada codkana waxaa ku dhawaaqa Xoghayaha Guddiga. Guddoomiyaha Guddiga, waxaa uu cadeeyaa in soojeedintaas (motion kaas) la ansixiyey (la aqbalay) iyo in la diidey. Natiijada iyo magacayada xubnaha oggolaaday iyo kuwa diidayba waxaa lagu sheegayaa ama lagu qorayaa hadal qoraalka (minutes) kulanka.
8. Xoghayuhu waa inuu xaqiijiyaa in go'aamada Guddiga loo diro Guddoonka Golaha.

Qodobka 83aad

Dhageysiga Dadweynaha

1. Si loo helo warbixinno la xiriira arrinta Guddigu ka doodayo, Guddigu waxaa uu qaban karaa kulamo furan oo ay dhageysanayaan khubaro, wakiillo ka socda ururrada bulshada rayid ka ah, iyo shaqsiyaad kale oo keeni kara warbixinno muhiim ah.
2. Marka shaqo loo xilsaaro Guddi, si uu uga doodo, Guddiga arrintaa mas'uulka ka ahi waa inuu oggolaadaa inuu qabto kulan dadweynuhu dhageysanayaan, haddii afar-meelood meel (1/4) eexubnaha Guddiga ay sidaa dalbadaan.
3. Haddii dhageysiga dadweynaha ay dalbadaan xubno laga tiro badan yahay oo Guddiga ka mid ah, dadka ay magacaabeen kooxdaas yari waa in la dhageysto.

Qodobka 84aad

Guddiyada Golaha Wakiilada DGKGS

Guddiyada Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed waxay ka koobnaan doonaan:

1. Guddiga Joogatada ee Golaha

Xubnaha Guddigaan waxay ka kooban yihiin:

- a. Guddoomiyaha Golaha iyo labadiisa ku-xigeen
- b. Haddhowraha iyo labadiisa ku-xigeen
- c. Guddoomiyayaasha guddiyada Golaha

2. Guddiga Xeer Hoosaadka, Anshaxa, Xasaanadda iyo Daryeelka Xildhibaanada.

Arrimaha ay ka shaqaynayaan Guddigan waxaa ka mid ah:

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta Shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Wuxuu tixgalinayaa arrimaha la xariira xasaanadda xubnaha, wixii talo soojeedin ahna wuxuu u gudbiyaa Golaha
- c. Wuxuu talo bixin ka jeediyaa arrimaha la xariira luminta xubinnimada ee Golaha
- d. Wuxuu talo bixin ka jeediyaa arrimaha la xariira tallabooyinka anshax marin ee laga qaadayo xubin ka tirsan Golaha Wakiilada sababo ay kamid yihiin anshax xumo ama ku xadgudubka Xeer Hoosaadka Golaha.
- e. Wuxuu soo jeediyaa tallaabooyinka maamul ee lagu xoojinayo habdhaqanka iyo anshaxa xubnaha

3. Guddiga Dastuurka.

Guddigan howlaha uu qabanayo waxaa ka mid ah:

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Wuxuu kormeerayaa, farayaa, ansaxinayaana hawlaha Guddiga Dib-u-Eegista iyo Dhaqangelinta Dastuurka iyo guud ahaanba ku dhaqanka Dastuurka
- c. Wuxuu xilliyada qaarkood fari karaa Guddiga Dib-U-Eegista Iyo Dhaqangelinta Dastuurka mashruuc qoraal Xeer iyadoo lagu saleynayo baahida Dastuurka KMG ah.

- d. Wuxuu dib-u-eegayaa qabyo qoraallada wax-ka-beddelka Dastuurka ama Hindise Xeerarka iyo warbixinadda ku lifaaqan ee ka timid Guddiga Dib-U-Eegista Iyo Dhaqan Galinta Dastuurka.
- e. Wuxuu ogeysiiyaa dadweynaha wixii soojeedin ah.
- f. Wuxuu la tashanayaa xubno ka socda dadweynaha.
- g. Wuxuu ururinayaa fikirka dadweynaha isla markaana u gudbinayaa Guddiga Dib U Eegista Dastuurka.
- h. Wuxuu Warbixin ku saabsan halka ay howshu mareyso siinayaa Golaha.
- i. Wuxuu qabanayaa wixii hawl kale ah ee dastuurka kumeelgaarka farayo
- j. Wuxuu la shaqeynayaa Guddiga Madaxa bannaan ee Runta, Xaqiiqo Raadinta iyo Dib u Heshiisiinta, kadib marka la magacaabo guddigaas

4. Guddiga Arrimaha Garsoorka, Awqaafta iyo Arrimaha Diinta

Guddigan wuxuu u xilsaaran yahay

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Hubinta madaxbannanida Garsoorka
- c. Ka baaraandegista shuruucda la xiriirta hay'adaha Garsoorka & Garsoorayaasha
- d. La socodka cabashooyinka bulshada ee la xiriira arrimaha Garsoorka iyo Gardoonka.
- e. La socodka arrimaha xabsiyada iyo maamulkooda
- f. Ka talabixinta iyo u kuur-gelidda arrimaha la xariira faafinta Diinta Islaamka.
- g. Ka tala-bixinta hawlaha la xiriira maamulka masaajidda, Xajka & Cimarada iyo hawlaha kheyriiga ah

5. Guddiga Amniga, Arrimaha Gudaha, Maamulka Gobolada Iyo Degmooyinka, Dib-U-Heshiisiinta Iyo Horumarinta Reer Miiga

Guddi-hoosaadka arrimaha gudaha iyo maamullada gobollada wuxuu u xilsaaran yahay:

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Katalabixinta xiriir wanaaga Wasaaradda Arrimaha Gudaha iyo Maamuladda Gobollada iyo Degmooyinka
- c. Kala shaqaynta odayaasha dhaqanka iyo hay'adaha dawligaba dejinta qorsheyaasha dib-u heshiisiinta
- d. Horumarinta Reer Miyiga
- e. Daraasad ku soo sameynta katalabixinta dhulka iyo hantida Dowlad Goboleedka ee la haysto iyo midda gaarka ah ee sharci-darrada lagu kala haysto
- f. La socodka arrimaha Ciidanka Boliiska iyo Hay' adaha Amniga
- g. La socodka Qorshaha sugidda amniga iyo xasilinta Deegaanada DGKGS.
- h. Illaalinta xuduudaha Dowlad Goboleedka

6. Guddiga Caafimaadka, Waxbarashada, Tamarta & Biyaha Iyo Ilaalinta Bay'ada

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Caafimaadka bulshada
- c. Siyaasadda caafimaadka Dowlad Goboleedka

- d. Daryeelka caafimaad iyo caymiska
- e. Horumarinta tamarta iyo biyaha
- f. Waxbarashada hoose iyo tan sare
- g. Tababarka xirfadaha iyo waxbarashada aan rasmiga aheyn
- h. Sayniska iyo arrimaha tiknoolojiyada
- i. Ilaalinta Bay'ada, bad, berri iyo hawada sare
- j. iyo Ilaalinta Duurjoogta

7. Guddiga Arrimaha Bulshada, Shaqada iyo Shaqaalaha, Dhalinyarada iyo Isboortiga, Isgaarsiinta iyo Warbaahinta

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Arrimaha shaqada
- c. Ururada Bulshada
- d. Arrimaha dhalinyarada
- e. Arrimaha Isboortiga
- f. Warfaafinta iyo wacyigalinta
- g. Siyaasadda warbaahinta Dowlad Gobaleedka Koonfur Galbeed
- h. Xuquuqda daabacaada iyo xuquuqda lahaansho fikir

8. Guddiga Kheyraadka

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Horumarinta iyo daryeelka dalagga
- c. Dhul beereedka iyo siyaasadda dhulka
- d. Horumarinta waraabka
- e. Xannanada xoolaha
- f. Kalluunka iyo kheyraadka badda
- g. Macdanta, Biyaha iyo Shidaalka

9. Guddiga Maaliyada, Ganacsiga & Warshadaha, Qorsheynta & Tirakoobka

Arrimaha hoos imaanaya guddigan waxaa ka mid ah:

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Wuxuu ka baaraan dagaal soojeedinta Xukuumadda ee ku aaddan ku talagalka Miisaaniyadda sannad kasta
- c. Wuxuu tixgaliyaa Hindiso Xeerarka uu Golaha u xilsaaro ee arrimaha Miisaaniyadda iyo Maaliyadda;
- d. Wuxuu ka baaraan dagaal kharash-miisaaniyadeedka hay'adaha iyo wakaaladaha.
- e. U kuurgalka siyaasadda canshuuraha iyo dakhliga.
- f. Wuxuu talo ka bixiyaa tallaabooyinka maamul ee sare loogu qaadayo siyaasadda dhaqaale ee Dowladda

- g. Wuxuu talo ka bixiyaa, una kuurgalayaa tirakoobka guud ee dhaqan dhaqaale iyo bulshada
- h. Wuxuu tixgaliyaa Hindiso Xeerarka ee la xiriira arrimaha qorsheynta & tirakoobka
- i. Ka talabixinta iyo u kuurgelidda Siyaasadda Gancsiga DGKGS
- j. Ka talabixinta iyo u kuurgelidda Siyaasadda Horumarinta Warshadaha
- k. U kuurgalka shuruucda ilaalinta xuquuqda gaarka ah ee ganacsiga (Patentrights)
- l. U Kuurgalka shuruucda ilaalinta tayada ganacsiga iyo nooca wax soo saarka warshadaha (quality control laws)

10. Guddiga Haweenka, Dhallaanka & Xuquuqul Insaanka, Gargaarka Iyo Maareynta Musiibooyinka

Arrimaha hoos imaanaya waajibaadka guddigan waxaa ka mid ah

- a. Ka baaraandegista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Ilaalinta Xuquuqul Insaanka
- c. Dadka naafada/curyaanka ah
- d. Ilaalinta xuquuqda haweenka iyo dhallaanka
- e. Dadka gudaha ku barakacay
- f. Gargaarka bani'aadannimo oo ay ka mid yihiin sida loo maareynayo abaaraha iyo masiibooyinka kale.
- g. Xaqiiqa raadinta ku saabsan xadgudbyada ka dhanka ah xuquuqda bani'aadamka

11. Guddiga Howlaha guud, dib-udhiska Dalka iyo Gaadiidka

Guddiga Howlaha guud, dib-udhiska Dalka iyo Gaadiidka waajibaadka uu leeyahay waxay kala yihiin:

- a. Ka baaraan degista iyo ka-talabixinta shuruucda la xiriirta hawshooda iyo waajibaadkooda
- b. Waddooyinka iyo gaadiidka dhulka
- c. Gaadiika badda & gaadiidka cirka
- d. Dib u dhiska dalka
- e. Horumarinta dhismaha iyo magaaleynta deegaannada KGS

CUTUBKA 6AAD: HABRAACA MIISAANIYADA & XISAAB XIRKA

Qodobka 85aad

Habraaca lagu Ansixinayo Miisaaniyadda

1. Xukuumaddu waxay u gudbinaysaa Golaha Wakiilada qabyo qoraalka Miisaaniyadda ee sanadka soo socda ugu dambayn 20-ka Nofembar ee sannad walba, iyadoo ay weheliso qoraal faah-faahinaya miisaaniyadda qabyada ah.
2. Guddoomiyaha Goluhu wuxuu u gudbinayaa Xubnaha qabyo qoraalka Miisaaniyadda iyo qoraallada kale ee la xiriira Miisaaniyadda qabyada ah.
3. Warbixinta ku saabsan Miisaaniyadda iyo qabyo qoraalka Miisaaniyadda Wasiirka Maaliyadda ayaa ka hor aqrinaya fadhiga Golaha loogamana doodayo fadhigaas.

4. Si guud ayaa Goluhu u aqrinayaa Miisaaniyadda waxaana loo gudbinayaa Guddiga Maaliyadda, Qorsheynta iyo Tirokoobka.
5. Guddiga Maaliyadda, Qorsheynta iyo Tirokoobka wuxuu qabanayaa dhegaysiyo Golaha, Wasaaradda iyo hay'adaha kale ee Dawladda inta aan la soo geba-gabayn warbixinta Miisaaniyadda.
6. La tashi iyo dhegaysi ka dib Guddiga Maaliyadda, Qorsheynta iyo Tirokoobka isagoo Guddoonka ogaysiinaya wuxuu u gudbinayaa Wasaarada Maaliyadda isbeddellada lagu sameeyay madaxyada Miisaaniyadda.
7. Guddiga Maaliyadda, Qorsheynta iyo Tirokoobka wuxuu mawqif ka qaadanayaan qabyo qoraalka Miisaaniyadda ee wax-ka-beddelka lagu sameeyey ama aan lagu samayn, ka dibna warbixintiisa u gudbinayaa Golaha Wakiilladda.
8. Golaha Wakiilada ayaa ka doodaya kadibna u codaynaya qabyo qoraalka Miisaaniyadda ee sannadlaha ah.
9. Haddii qabyo qoraalka Miisaaniyadda la ansixin waayo ka hor 31 disembar, Goluhu wuxuu Xukuumadda u qabanayaa in ay muddo 30-cisho ah gudahood ku soo gudbiso qabyo qoraal Miisaaniyadeed cusub.

Qodobka 86aad

Habka loo Ansixiyo Xisaab Xirka Miisaaniyadda

1. Iyadoo uu caawinayo xisaabiyaha guud, Xukuumadda ayaa soo gudbinaysa warbixinta xisaab xir sanadeedka Miisaaniyadda Dowladda KG ee sanadkii la soo dhaafay, warbixinta waxaa la horgeynayaa Golaha si uu uga doodo, u ansixiyo ama u diido, ugu danbeyn 30-ka bisha juun ee sanadka xiga.
2. Guddoomiyaha Goluhu wuxuu u gudbinayaa warbixinta xisaab xirka Guddiga Maaliyadda, Qorsheynta iyo Tirokoobka ka hor inta uusan Goluhu ka doodin.
3. Guddiga Maaliyadda, Qorsheynta iyo Tirokoobka marka uu soo geba-gabeeyo warbixintiisa iyo talo soojeedinta, Golaha ayaa ka doodaya una codeynaya Xisaab Xirka.

CUTUBKA 7AAD: GOLAHA & XUKUUMADA

Qodobka 87aad

Kalsooni-Siinta Xukuumadda

1. Sida ku cad Qod. 40aad, Faq. 3aad ee Dastuurka, Goluhu wuxuu cod kalsooni ah siin karaa, kalana noqon karaa Golaha Wasiirada iyo barnaamijka Xukuumadda.
2. Golaha wuxuu go'aankiisa ah kalsooni-siinta Xukuumadda ku meel marinayaa, codeyn gacan taag ah ee aqlabiyad hal dheeri ah tirada guud Xubnaha (50 % +1).

Qodobka 88aad

Dhaarta Golaha Wasiirada

Si waafaqsan Qod. 40aad ee Dastuurka, kadib marka la helo codka kalsooni siinta, Golaha Wasiirada ayaa inta aysan xilka qaban, dhaar ku maraya fadhi gaar ah, ee Golaha, Waxaa dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamada Sare, sida ku cad Qodobka 3aad ee Xeer-Hoosaadka.

Qodobka 89aad

U Yeeridda Madaxweynaha iyo Wasiiradda

1. Sida ku xusan Qod. 40aad ee Dastuurka, Goluhu wuxuu u yeeri karaa Madaxweynaha, Golaha Wasiirada, Guddoomiyayaasha Guddiyada & Xafiisyada Madaxbannaan si ay wax uga weydiiyaan arrimaha la xeriira xilkooda.
2. Golaha waxaa uu awood u leeyahay in uu dib u eegid ku sameeyo xilka mas'uul kasta ee aqbali waayo u yeeridda Golaha.

Qodobka 90aad

Codka Kalsooni Kala Noqoshada Xukuumadda

1. Xildhibaanada aan ka yarayn shan meelood meel (1/5) tirada guud ee Xildhibaanada Golaha, ayaa soojeedin kara mooshin kalsooni kala noqosho Xukuumadda, waxaana dooddeedu furmeysaa ugu badnaan shan(5)maalin oo maalmo shaqo ah & saacad shaqo, kana billaabanaaya maalinta loo soo gudbiyo soojeedinta Golaha, waana in Guddoonku isla maalinkaasba u gudbiyaa Madaxweynaha eedaymaha ku qoran soojeedintaas.
2. Mooshinkaasi waxaa lagu ansixinayaa tiro hal dheeri (50%+1) ee Xubnaha iyadoo tirada Xubnaha laga reebayo kuraasta bannaan (Vacant Seats).
3. Soojeedin (mooshin) la xiriira kalsooni kala noqoshada Xukuumadda laguma faafin karo Golaha iyo meelkale toona kahor maalinta ay furmayso doodda soojeedintaas. Waxaana maalintaas loo qaybinaya oo kaliya Golaha.
4. Xildhibaan kasta wuxuu xaq u leeyahay in uu ku biiro ama ka baxo soojeedinta (mooshin) inta aan Guddoonka loo Gudbin, mar haddii loo gudbiyo Guddoonka saxiixayaasha mooshinka kama noqon karaan saxiixooda mooshinka.
5. Marka soojeedin (mooshin) la keeno, loona codeynayo Xildhibaanu soojeedin uu markii hore soojeediyay wuu ka codayn karaa.
6. Marka soojeedin (mooshin) loo keeno Guddoonka, waa in uu hubiyo ansaxnimada mooshinkaas, go'aanna ka gaaro qabashada soojeedinta (mooshinka) loo Soo gudbiyay.
7. Codeynta waxaa laga dhigayaa mid gacan taag ah ama qarsoodi ah
8. Dooda mooshinka kalsooni kala noqoshada xukuumadda, waxaa aqrinaya mid kamid ah saxiixayaasha mooshinka muddo aan ka badnayn toban(10) daqiiqo, asaga oo sheegaya sababaha

mooshinka, kaddibna waxaa muddo aan ka badnayn todoba(7) daqiiqo taageeraya mooshinka xubin kale ee ka tirsan saxiixayaasha.

9. Marka mooshinka loo aqriyo si waafaqsan faq.8aad ee qodobkaan, waxaa hadlaya Xukuumadda mudo aan ka badnayn lixdan(60) daqiiqo si ay isaga difaacdo eedeymaha.

10. Xubin kasta oo doonaysa in ay doodda ka qayb qaadata waxay hadli kartaa ugu badnaan shan (5) daqiiqo, kadibna waxaa hadalka ugu dambeeya yeelanaya Xukuumadda oo hadlaysa muddo aan ka badnayn soddon (30) daqiiqo.

11. Haddii soojeedintu (Motion)-ka ansixi waayo, Xukuumaddu waxaa ay si hufan u sii wadanaysaa howlaheedii Dastuuriga ahaa.

12. Haddii mooshinka la ansaxiyo Gudoomiyuhu waa in uu ku wargeliyaa Madaxwaynaha natiijada codaynta, si uu u fuliyo waajibadka Dastuuriga ah ee ka saaran.

Qodobka 91aad

Diidmada Kalsooni Kala noqosho

Haddii Soojeedin (Motion) kala noqosho kalsooni, oo Xukuumadda lid ku ah uu Goluhu ansixin waayo, lama soo celin karo soojeedintaas kalsooni-darro, ilaa ay ka gudbeyso muddo lix(6) Bilood ah.

Qodobka 92aad

Kor-Joogteynta Guddiyada Golaha

1. Si loo xaqiijiyo dhaqan-gelinta shuruuca, Guddiyada Golahu waxaa ay la xisaabtamayaan, ayna kormeerayaan howlaha waaxyaha Dowladda iyo Hey'adaha kale ee hoos yimaada xilkooda, sida waafaqsan Qod. 40aad ee Dastuurka.

2. Haddii Wasaarad, ama hey'ad kale ee hoos timaadda shaqada Guddi Golaha aysan warbixin keenin ama warbixinteedu aysan dhammeystirneyn, marka uu Guddigu codsiga sameeyey kaddib, waxaa arrintaasi lagu dari karaa ajendaha Golaha

3. Guddiyada waxay ka soo warbixinayaan dhaqangalka shuruuca ay shaqada ku leeyihiin, warbixintooduna waxay noqoneysa qoraal iyo hadal labadaba, sanadkiiba labo (2) mar.

Qodobka 93aad

Xiriirka Guddiyada iyo Xukuumadda

1. Wada shaqaynta ka dhaxeysa Guddiyada Golaha iyo Xukuumaddu waxaa ay ku salaysantahay mabda'a ah istexgalin iyo isla xisaabtan.

2. Waa in ay jiraan kulamo joogto ah oo uu la yeesho Guddigu Wasiirrada ugu yaraan hal mar saddexdii biloodba, si Wasiirradu Guddiga ula socodsiiyaan howsha Wasaaradaha.

Qodobka 94aad

Barnaamijyada Shaqo ee Wasaaradaha & Guddiyadda

1. Hay'adaha Dowladdu waa in ay usoo gudbiyaan Guddiyada Golaha barnaamijyada shaqo ee sannadkaas, ajendaha Xeer ee u qorsheysan inay soo bandhigaan, iyo ujeedooyinka ay tahay in lagu guuleysto sanadkaas.
2. Guddi kasta waa inuu kormeeraa lana socdaa hirgalinta barnaamijyada shaqo ee hay'adda Dowladdu u soo gudbisay.

Qodobka 95aad

Xog Raadinta Guddiga

1. Iyadoo Xeerka la raacayo wuxuu Guddiga weydiisan karaa Xukuumadda, Hay'adaha ama dhinac kale, in ay siiyaan Guddiga tafaasiil ama warbixin ama qoraal Guddigu uu ugu baahan yahay inuu ku guto shaqadiisa.
2. Ayadoo aan la khilaafeyn faq.1aad ee qodobkaan, ugu yaraan saddex meelood meel (1/3) xubnaha Guddigu waxaa ay qoraal ku codsan karaan in Wasaarad, hay'ad ama dhinac kale ay siiyaan Guddiga warbixin iyo qoraallo la xiriira barnaamijyada shaqo ee Guddiga.
3. Guddoomiyaha Guddigu waa inuu si dhaqso ah ugu gudbiyaa madaxa Wasaaradda, hay'adda ama qolada kale ee ku shaqada leh codsiga uu helay oo ay ku saxiixan yihiin saddex meelood meel (1/3) xubnaha Guddigu.
4. Hay'adaha Dowladdu ee ku shaqada leh waa in ay ugu badnaan todoba (7) maalin shaqo gudahood ugu gudbiyaan Guddiga warbixinta iyo qoraallada uu ka codsaday, haddii aysan ka hor imaanayn Xeerka.
5. Sida ku cad Qod. 40aad, ee Dastuurka, Golaha wuxuu xaq u leeyahay kor-joogteynta iyo la xisaabtanka Xukuumadda, sidaa daraadeed Xukuumadda, Hay'adaha iyo Guddiyada Madaxbannaan waa inay u dhega-nuglaadaan oo la shaqeeyaan Guddiyada.
6. Wasaaradaha, Hay'adaha, iyo laamaha kale ee ku shaqada leh, haddii ay ugu gudbin waayaan Guddiga warbixinta iyo qoraallada uu ka codsaday muddada ku xusan faqrada 4aad ee qodobkaan, Guddoomiyaha Guddiga waa inuu u diraa qoraal uu ku xasuusinaayo ka soo jawaabidda codsiga Guddiga.
7. Wasaaradda, hay'adda, iyo laamaha kale ee ku shaqada leh, marka ay soo gaarto warqada xasuusinta ee codsiga Guddiga, waa inay ugu badnaan labo (2) maalin shaqo gudahood ugu gudbiyaan warbixinta iyo qoraallada uu ka codsaday Guddiga ama codsi muddo kordhin ah oo aan ka badneyn laba (2) maalin shaqo & qoraal cudurdaarasho ah.
8. Wasaaradaha, hay'adaha iyo laamaha kale ee ku shaqada leh, haddii aysan codsiga Guddiga uga soo jawaabin muddada ku xusan faqrada 4aad iyo 7aad iyadoo aysan soo gudbin cudur-daar maangal ah, Guddigu wuxuu arrinka ugu gudbinayaa Golaha qaab warbixin gaar ah.

9. Haddii warbixinta Guddigu u gudbiyay Golaha, dalbanayso taageeridda u yeeridda Wasiir ama mas'uulka hay'adda, Guddoomiyaha ayaa oggolaanaya in qaab soojeedin (mooshin) looga doodo maalinta shaqo ee ugu soo horeysa.
10. Haddii Goluhu taageero go'aanka u yeeridda ee Guddigu codsaday, Guddoonku wuxuu ku wargelinayaa Madaxweynaha inuu faro wasiirka ay khuseyso inuu hor-yimaado Golaha.
11. Sida ku cad Qod. 40aad ee Dastuurka, mas'uul kasta oo u dhega-nuglaan waaya u yeerista, Goluhu wuxuu dib-u-eegis ku samaynayaa xilkiisa.

Qodobka 96aad

Baaritaannada uu Sameeyo Guddigu

Si loo helo xog dheeraad ah, waqtiga Guddigu baarista ku wado Hay'adaha Dowladda, waxay qaban qaabin karaa kulan ay dhageysanayaan dadweynaha (kulan furan), waxaa uuna ku marti galin karaa khubaro iyo shakhsiyaad kale oo keeni kara xog wax ku-ool ah. Ku dhawaaqista kulanka dhageysiga dadweynaha ah iyo arrimaha ay tahay in warbixintooda la kulmiyo waxaa lagu baahin karaa warbaahinta. Guddigu wuxuu ka codsan karaa shaqsiyaadka lagu marti galiyey kulanka furan in ay ku keenaan fikradahooda hab qoraal ah.

Qodobka 97aad

Warbixinta Guddiga ee Arrimaha La Baaray

1. Dhammaan warbixinnada waa in ay ku cadyihiin awoodda lagu samaynayo baarista.
2. Warbixinnada waa inay ku cad yihiin magacyada xubnaha Guddiga ee ka qeybqaatay warbixintaas.
3. Warbixintu waa in ay cadaayso arrinka ama arrimaha laga shaqeeyey iyo xogaha uu Guddigu helay, waxaa sidoo kale warbixintu leedahay tixraaca qeybaha ku haboon ee waxyaabaha la soo gudbiyey ee Guddigu ku helay hab qoraal ah iyo hab hadal ahba.
4. Qoraalka warbixinta waa in lagu daraa talosoojeedinta Guddiga ee arrinta la daraaseeyey oo taxan.
5. Warbixintu waa in ay leedahay lifaaq ay ku taxan/qoran yihiin, goobjoogayaasha la dhageystay, iyo warbixinnada la soo gudbiyey intii ay daraasaddu socotay, marka uu codsado xubin ka mid ah Golaha.
6. Dhammaan qoraallada la xiriira warbixinta Guddiga waa in la keydiyaa (xereeyaa) uuna heli karaa xildhibaan kasta oo soo codsada.
7. Haddii Guddigu rabo inay Hay'ad Dawladeed jawaab ka bixiso warbixin, gaar ahaan tan la xiriirta talosoojeedinta Guddiga, codsiga waa in uu saxiixa Guddoomiyaha Guddiga ama cidda Guddoomisay.
8. Xukuumadda ama Hay'adaha Dowladdu waa inay jawaab celin qoraal ah u gudbiyaan Guddiyada muddo aan ka badnayn shan iyo toban (15) maalmood oo maalmo shaqo ah, kadib markii warbixinta la gaarsiiyey.

Qodobka 98aad

Su'aal-Wadareedka (Interpellation)

1. Toban (10) Xildhibaan ayaa soo gudbin kara mooshin ay ku codsanayaan su'aal-wadareed looga doodayo arrin la xiriirta howsha Xukuumadda ama Wasiir.
2. Ajendaha fadhiga waxaa lagu dari karaa hal su'aal-wadareed, taasoo aan ka dheereyn mudo hal fadhi maalmeed ee Golaha.
3. Haddii su'aal-wadareedyo ka badan hal ay u dhimmantahay Golaha, Guddoomiyaha ayaa siinaya koox kasta in ay yeelato su'aalwadareedkeeda, iyadoo loo kala hormarinayo sida ay soo gudbintooda u soo kala horreysay.
4. Su'aal-wadareedku waxaa lagu soo gudbinayaa qoraal ahaan, waxaana lagu cadeynayaa arimahan.
 - a. Nuxurka su'aasha oo kooban.
 - b. Sababta keentay mooshinka.
 - c. Magacyada iyo saxiixa xubnaha soo jeedinaya.
5. Su'aal-wadareedka waxaa loo gudbinayaa Guddoonka Golaha. Guddoonku marka uu helo qoraalka, wuxuu u sii gudbinayaa Xukuumadda, iyadoo lagu wargelinayo in ay ku soo jawaabto soddon (30) malmood gudahood.
6. Su'aal-wadareedka waxaa lagu darayaa ajendaha todobo (7) maalin gudaheed kaddib maalinka jawaabta laga helo Xukuumadda. Guddiga Joogtada ah ma diidi karo ku daridda su'aal-wadareedka ajendaha Golaha, marka laga reebo haddii su'aal-wadareedka aaney buuxin shuruudaha rasmiga ee ku xusan faqrada 4aad.
7. Haddii xukuumadda ka soo jawaabi waydo su'aa-wadareedka, sida ku xusan faq.5aad, su'aal-wadareedkaasi waa in la geliyo ajendaha, waxayna ahaaneysaa qodobka ugu dambeeya ee ajendaha maalinkaasi socda, markaasoo Xildhibaanada soojeedinta su'aal-wadareedka wada ay soojeedinayaan in go'aan digniin ama canaan ah laga soo saaro Xukuumadda. Haddii Goluhu uu fasax ku maqan yahay, su'aashaas waxaa ay ka mid noqoneysaa qodobada ajendaha ugu horeeya ee fadhiga xiga.
8. Xildhibaanada soojeediyey su'aal-wadareedka waxay xaq u leeyihiin in su'aasha ay dood ka furaan muddo aanan ka badneyn labaatan (20) daqiiqo.
 - a. Isla xildhibaanadaas ayaa xaq u leh in ay doodda soo afjaraan muddo aan ka badneyn toban (10) daqiiqo.
 - b. Xubnaha kale waxaa ay xaq u leeyihiin inay ka doodaan su'aal-wadareedka, si waafaqsan Xeer-hoosaadka.
9. Xukuumadda ama Wasiirka ay ku wajahantahay codsiga, wuxuu ku qasban yahay in uu soojeediyo fikradda Xukuumadda ay ka qabto arrinta ay su'aal-wadareedka ku saabsantahay.

10. Xildhibaannada soojeediyey su'aal-wadareedka waxay codsankaraan in mooshinka loo codeeyo gabagabada su'aal-wadareedka, taasoo aan ka baxsaneyn muddada loo qoondeeyey doodaasi, mar haddii mooshinkaas ay kusii dareen codsigoodii hore ee su'aal-wadareedka.
11. Su'aal-wadareedka looma gudbin karo kalfadhiga xiga ee Golaha, laakin soojeedin kale oo hor leh waa laga sameyn karaa.
12. Codsii ka doodid su'aal-wadareed ee ku saabsan isla arrin kaliya lama keeni karo in ka badan labo (2) jeer sanad gudihiisa.

Qodobka 99aad

Su'aalOraaheed oo Xukuumadda Looga Codsanayo Jawaab Oraah ah

1. Inta uu fadhiga socdo, ajendaha maalin kasta oo Axad ah waa in ay ku jirtaa waqtiga su'aalaha Xukuumadda la weydiinayo, oo aan ka badnaaneyn sagaashan (90) daqiiqo.
2. Maalmaha shaqo oo aan Axada ahayn, xubin kasta oo ka tirsan Golaha wuxuu weydiin karaa su'aalo, taasoo uu ka jawaabay xubin ka tirsan Golaha Xukuumadda waqtiga su'aalaha, mar haddii ujeeddada guud ee su'ashaashi loo gudbiyey Xoghayaha Guud iyadoo qoraal ah muddo aan ka yareyn todobaatan & laba (72)saacadood ka hor fadhigaas.
3. Qaabka su'aasha waa in lagu ixtiraamaa shuruudaha luqada anshaxa leh.
4. Xubinta su'aasha weydiinayso ayaa isla su'aashaas aqrinaysa waqtiga su'aalaha.
5. Su'aashaas waa in aysan ka badan muddo labo (2) daqiiqo ah.
6. Jawaabta su'aasha waa in aysan ka badnaan sadex (3) daqiiqo.
7. Xildhibaannadu su'aal dheeraad ah oo quseeya ujeeddadaas waa ay weydiinkaraan xubinta Xukuumadda ka socota, waana ineysan qaadan muddo aan ka badneyn saddex (3) daqiiqo.
8. Jawaab dheeri ah ayaa laga sameynkaraa hadal ahaan, waana inaysan ka badneyn muddo labo (2) daqiiqo.
9. Haddii su'aal laga jawaabi waayo labo fadhi gudahood, su'aashaasi waxaa lagu soo daabacayaa Warbaahinta ama waxaa loo beddelayaa codsi su'aal-wadareed.
10. Iska-dhegatiirida joogtada ah ee ka jawaabidda su'aasha ee la xiriirta faqrada kore, waxaa ay keeni kartaa codsi su'aal-wadareed.

Qodobka 100aad

Su'aasha Xukuumadda Looga Codsanayo Jawaab Qoraal ah

1. Xubnaha Golaha waxaa ay su'aal codsi qoraal ah u gudbin karaan Xukuumadda ama Wasiir arrimaha la xiriira howlahooda. Jawaabta waa in lagu soo gudbiyaa muddo aanan ka badneyn labo (2) isbuuc kaddib maalinka su'aashaasi la soo gudbiyey, waxaana lagu xusayaa qoraallada shirarka maalinka laga jawaabay, ama maalinka ugu xigta ee uu Goluhu fadhigiisa buuxo yeelanayo.

2. Liiska su'aalaha aan laga jawaabin muddadii loogu talo galay waxaa lagu daabacayaa warbaahinta loona qeybinayaa xubnaha Golaha.

Qodobka 101aad

Hadal-jeedinta Wasiirada

Codsi uu oggolaaday Guddoomiyaha kadib, Wasiir kasta wuxuu kala hadli karaa fadhiyada Golaha arrin kasta oo hoos imaanaysa xeendaabka waajibaadkiisa. Kadib markuu hadalka jeediyo, Guddoomiyaha wuxuu oggolaanayaa wixii fikir ku biirin ah ama su'aal ah ee uu qabo xubin ka mid ah Golaha. Wasiirka hadalka jeediyay wuxuu xaq u leeyahay inuu jawaab kooban ka yiraahdo wixii fikir ku biirin ah ama su'aal ee loo soo jeediyay.

CUTUBKA 8AAD: MADAXWEYNAHA

Qodobka 102aad

Doorashada Madaxweynaha

Doorashadda Madaxweynaha waxey u dhaceysaa si waafaqsan hab-raaca soo socda:

1. Golaha Wakiilada DGKGS ayaa dooranaya Madaxweynaha DGKGS sida ku cad Qod. 45aad Faq.1aad ee Goluhu ansixiyay 19 February 2018, kadib marka ay bannaanaato jagada Madaxweynaha DGKGS.
2. Waxaa la dhisayaa guddi doorasho oo ku meel gaar oo si qoto dheer u eegaya buuxinta shuruudaha murashaxnimo una kormeeraya diyaarinta iyo maamulka doorashada Madaxweynaha.
3. Guddiga Doorashada waa inuu u qaybiyo dhammaan xubnaha Golaha ogaysiiska doorashada madaxweynaha sida ku cad foomka A. Waxaa kale oo lagu daabacayaa warbaahinta;
4. Ugu yaraan saddex meelood labo (2/3) tirada guud ee Golaha waa inay joogaan u codeynta doorashada Madaxweynaha, waxaana guddoominaya Guddoomiyaha Golaha Wakiilada, haddii la waayo Guddoomiye Ku-xigeenka 1aad ama 2aad ee Golaha Wakiilada DGKGS.
5. Qaabka loo hagayo doorashada Madaxweynaha habraac gaar ah ayaa qeexi doona.

Qodobka 103aad

Dhaarta Madaxweynaha KGS

Inta uusan xilka la wareegin Madaxweynaha DGKGS wuxuu ku hor dhaaranayaa Golaha Wakiilada, waxaana dhaarinaya Guddoomiyaha Maxkamada Sare haddii uusan joogin Guddoomiyaha baarlamaanka ayaa dhaarinaya waxayna ku dhaaranayaan sida ku cad Qod. 3aad ee Xeer-Hoosaadka Golaha.

Qodobka 104aad

Bannaanaanta Xilka Madaxweynaha

1. Haddii Madaxweynuhu geeriyoodo, iscasilo ama xilka laga xayubiyo, waxaa xilka Madaxweynaha sii haynaya Guddoomiyaha Golaha Wakiilladda.

2. Haddii madaxweynaha DGKGS oo ku dhaco xanuun aan kareysasha laheyn muddo ka badan 3 bilood oo ay cadeeyeen xeeldheerayaal caafimaaad, waxaa sharciyan banaanaanaya xafiiska madaxweynaha.
3. Haddii Madaxweynaha geeriyoodo is casilo ama xilka laga xayubiyo, waa in Madaxweyne cusub lagu soo doortaa muddo soddon(30) bari gudahood.

Qodobka 106aad

Imaanshaha Madaxweynaha ee Kalfadhiyada Golaha

Sida uu qabo Qod.48aad Faq. 5aad ee DastuurkaDGKGS

1. Madaxweynuhu wuxuu iman karaa Golaha xilliyadan:-
 - a. Furitaanka Kalfadhiyada Golaha sida ku xusan Qod. 48aad Farq.5-aad ee Dastuurka DGKGS.
 - b. Wuxuu kaloo hor iman karaa xilli kasta oo Goluhu u yeero.
 - c. Markii Madaxweynuhu codsado imaanshaha Golaha.
2. Madaxweynuhu kama soo qeyb geli karo fadhiyada caadiga ah ee Golaha markii mooshin cod qaadis ahi socdo.

CUTUBKA 9AAD: QODOBADA GUUD

Qodobka 107aad

Habraaca Dhaqaalaha Golaha Wakiilada

1. Goluhu wuxuu yeelanayaa Miisaaniyad u gaar ah, taasoo lagu salaynayo qorshe howleedka Golaha.
2. Dhaqaalaha Golaha Wakiilada waxaa mas'uul ka ah Guddoonka, Xoghayaha Guud iyo Agaasimaha Waaxda Maamulka iyo Maaliyadda.
3. Dhaqaalaha Golaha Wakiilada waxaa loo qoondeynayaa Miisaaniyad ay samaynayaan Guddoonka, Guddiga Maaliyadda, Qorsheynta iyo Tirokoobka, Xoghayaha Guud iyo Agaasimaha Waaxda Maamulka, iyo Maaliyadda waxaana laga ansixinayaa Golaha Wakiilada.
4. Miisaaniyadda loo qoondeeyey Golaha Wakiilada waxaa lagu shubayaa xisaab Bangi oo laga furayo Bangiga Dowladda, iyadoo miisaaniyadd guud ee Maamul Goboleedka boqolayda (%) ay ka tahay loo eegayo
5. Dhaqaalaha Golaha Wakiilada waxaa loo maamulayaa hab waafaqsan nidaamka xisaabaadka Dowladda.
6. Goluhu wuxuu yeelanayaa Hanti-dhowre u gaar ah (Internal Auditor) oo u xilsaaran baaridda iyo dabagalka hantida Golaha Wakiilada.

Qodobka 108aad

Habraaca Doorashada Aqalka Sare

1. Xubnaha u tartamaya Aqalka Sare ee BFS waxaa soo gudbinaayo Madaxweynaha Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya iyadoo la cadeynaayo tirada xubinaha iyo kuraasta ay u tartamayaan inta laga gaaraayo doorasho qof iyo cod ah.
2. Waxaa iclaaminaayo waqtiga doorashada, Xubnaha iyo Kuraasta loo tartamaayo ee Aqalka Sare Xafiiska Guddoonka Baarlamaanka DGKGS, waxaana fududeynta hawlahaan u xilsaaran Xafiiska Habdhowraha Golaha asaga oo kaashanaayo Guddiga Doorashada DGKGS.
3. Xubnaha lasoo Gudbiyey ee u tartamaayo kuraasta Aqalka Sare waa in ay soo buuxiyaan shuruudaha loo cayimay oo ay soo saareen Guddiga Doorashooyinka DGKGS.
4. Doorashada kuraasta Xubnaha Aqalka Sare waxay noqoneysaa mid qarsoodi ah oo sanduuq lagu codeynaayo.
5. Kuraasta waxaa loogu kala tartamayaa sida ay u kala horeeyaan uu Madaxweynaha usoo gudbiyey.
6. Xubin kasta oo u tartameyso Kuraasta Aqalka Sare ee lasoo gudbiyey wuxuu soo bandhigaa ajendihiisa siyaasadeed asagoo isku sharaxaayo Xildhibaanada Golaha Wakiilada DGKGS, waxeyna dhici doontaa labo beri kahor maalinta doorashada,
7. Xubnaha u tartamaayo kursi ka mid ah kuraasta loo tartamaayo ee Aqalka Sare waxay ku kala guuleysanayaan cod hal dheeri ah oo ah (50 + 1) .
8. Waxaa natiijada codeynta iyo sida loo kala guuleystay ku dhawaaqidoono Guddoomiyaha Golaha Wakiilada DGKGS ama ku-xigeenadiisa.
9. Wuxuu xafiiska Guddoonka shaacindoona xubinta ku guuleysata asagoona u gudbindoona Xafiiska Madaxweynaha.

Qodobka 109aad

Xoghayaha Guud ee Golaha

1. Guddoomiyaha Golaha ayaa magacaabaya Xoghayaha Guud iyo Ku-xigeenkiisa kaddib markuu kala tashto Ku-xigeenadiisa kaddib wuxuu horkeenayaa Guddiga Joogtada ah si loo ansixiyo.
2. Marka la ansixiyo kaddib Guddoomiyuhu wuxuu dhaariyaa Xoghayaha Guud iyo Ku-xigeenkiisa.

Xoghayaha Guud ee Goluhu wuxuu u xilsaaran yahay:

1. Inuu hubiyo in la wargaliyey Xildhibaanada waqtiyada shirarka iyo kalfadhiyada Golaha. Wargalinta waa in ay noqotaa mid qoraal ah iyadoo lagu lifaaqayo nuqulka ajendaha shirka Xildhibaanada, waana in lagu wargaliyaa 24 saac ka hor, haddaan Guddoonku muujin xaalad Deg-deg ah.
2. Kormeerka shaqaalaha Golaha marka ay gudanayaan waajibaadka hoos ku qoran:
 - a. Hubinta diyaarinta iyo u qeybinta qoraallada ay xubnuhu u baahanyihiin fadhiga ka hor.
 - b. Hubinta Guntanka (Quorum) kaddib markuu Guddoonku codsado.

- c. Diiwaangelinta magacyada Xildhibaanada doonaya inay hadlaan ayadoo la tixgalinayo sidii ay u soo kala hor codsadeen.
 - d. Hubinta qaadista Maxdarrada (Minutes) fadhiga Golaha.
 - e. Tirinta codadka xildhibaanada iyo arrimaha kale ee Golahu go'aan ka gaaray, hadal qoraalka, hadalada iyo sixitaanka.
 - f. Hubinta saxnimada qoraallada iyo xannaanada buuga diiwaangelinta xaadirinta xubnaha Golaha.
 - g. Hubinta in dhammaan go'aannada iyo xeerarka Goluhu soo saareen ay raad-raac sax laga reebo si wanagsanna loo diiwaangeliyo.
3. Wuxuu u soo bandhigaa xubnaha ajendaha maalinkasta bilowga fadhiga.
 4. Wuxuu Guddoomiyaha Golaha la saxiixayaa Qoraallada maxdarrada fadhiyada Golaha.

Qodobka 110aad

Hawl-wadeenadda Golaha Wakiilada

1. Waxay qayb muhiim ah kaga jiraan Shaqaalaha Rayidka ah, waxay si toos ah ula shaqaynayaan Golaha Wakiilada, iyadoo loo eegayo baahidiisa iyo xaaladaha shaqo.
2. Shaqaalaha Golaha waxaa lagu dhaqayaa xeerka Shaqaalaha Rayidka DGKG. Waajibaadkooda iyo mas'uuliyadaha la xiriira shaqadooda waxaa lagu qeexayaa xeer nidaamiye gaar ah oo ay ansixiyaan Golaha Wakiilladu.
3. Shaqaaluhu waa caawiyayaasha Golaha Wakiilada waxayna hoos imanayaan amarka, kormeeridda iyo qiimaynta Xogayaha Guud ee Golaha Wakiilada.
4. Qiimaynta shaqo qabashada, dallacsiinta, tallaabooyinka anshax, iyo wareejinta shaqaalaha waa inay waafaqdo nidaamyada Maamul ee shaqaalaha Dowladda.

Qodobka 111aad

Xeer-hoosaadka Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed Soomaaliya

1. Xeer-hoosaadka Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed waxa uu dhaqan galayaa kaddib ansixinta cod hal dheeri ah (50% + 1) ee xubnaha Golaha uuna saxiixo Guddoomiyaha Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed.
2. Xeer-hoosaadka waxaa wax-ka-beddel lagu sameyn karaa kadib markii ay mooshin soojeediyaan ugu yaraan labaatan (20) xildhibaan, ayna ku taageeraan hal dheeri (50%+1) tirada guud xubnaha Golaha.
3. Laalista qodobada Xeer-hoosaadka waxaa go'aamin kara aqlabiyad seddax meelood labo (2/3) ee Golaha Wakiilada Dowlad Goboleedka Koonfur Galbeed, haddii aysan ka hor imaneyn Dastuurka.
4. Xeer-hoosaadkan wuxuu leeyahay Awood Xeer.

